

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ	
1.1 Походження терміну, його сутність та визначення.....	6
1.2 Причини виникнення інтернаціональної лексики та її класифікація.....	9
1.3 Інтернаціональна лексика у складі штучних мов.....	16
1.4 Інтернаціональна лексика у складі арабської мови.....	17
1.5 Явище псевдоінтернаціональної лексики.....	19
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В НАУКОВИХ ТЕКСТАХ	
2.1 Сучасні підходи до визначення наукового тексту та його вивчення.....	24
2.2 Методика дослідження інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.....	29
Висновки до розділу 2.....	34
РОЗДІЛ 3 СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СУЧАСНОМУ АРАБОМОВНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ	
3.1 Аналіз інтернаціоналізмів, що функціонують в арабській мові.....	36
3.2 Специфіка функціонування інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.....	47
Висновки до розділу 3.....	56
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	62
РЕЗЮМЕ	67
ДОДАТКИ	70

ВСТУП

У сучасному світі все більше використовується інтернаціональна лексика, адже збагачення лексичного складу мови за рахунок інших мов – це природний, історично неминучий процес, оскільки він зумовлений постійними різноманітними контактами між народами. Ми не можемо запобігти зверненню до лексичного словника інших мов, так як із посиленням економічних, політичних та культурних зв'язків між державами прослідковується, також, посилення лексичних міжмовних зв'язків. Інтернаціональна лексика та інтернаціональні елементи мають велике значення у словниковому складі будь-якої розвиненої мови, тому що своєю наявністю вони вказують на рівень розвитку країни, виражають найважливіші поняття сучасної культури, а також полегшують процес вивчення іноземних мов.

Наприкінці XIX виникла проблема нормування, стандартизації та міжнародної уніфікації термінології, а інтернаціональна лексика була зарахована до найактуальніших проблем лінгвістики і досі не втрачає своєї актуальності, завдяки зростаючій кількості міжнародних термінів та понять в самих різних сферах мови.

Інтернаціональні слова посідають значуще місце у складі всіх мов, тому кожному перекладачеві, якщо він прагне бути кваліфікованим спеціалістом, потрібно знати певні особливості функціонування інтернаціоналізмів, щоб уникнути небажаних під час перекладу помилок або ж неточностей у використанні термінів.

Актуальність теми визначена необхідністю детального дослідження походження і функціонування інтернаціональної лексики та подальшої її класифікації. Інтернаціоналізми – це завжди значний внесок у вирішенні питання міжмовної комунікації та, особливо, розуміння один одного, на чому зосереджена увага майже кожної сучасної людини. Свого часу цю тему досліджували такі науковці: В. В. Акуленко, Т. Кияк, В. Н. Комісаров, І. В.

Смушинська, В. В. Прима, В. В. Дубичинський, Р. А. Рицарева, І.В. Корунець, Т. А. Дайк, Д. С. Лотте тощо.

Метою наукової роботи є дослідження інтернаціональної лексики, її походження та особливостей функціонування в сучасній арабській мові.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено низку конкретних **завдань**:

1. Дослідити поняття "інтернаціональна лексика".
2. Розкрити позиції вітчизняних та закордонних науковців щодо досліджуваного предмету.
3. Проаналізувати теоретичні засади дослідження інтернаціональної лексики.
4. Розкрити поняття "науковий дискурс" та охарактеризувати його особливості.
5. Розробити методику дослідження інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.
6. Проаналізувати специфіку походження та функціонування інтернаціональної лексики в сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Об'єктом дослідження є інтернаціональна лексика в сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Предмет дослідження – походження та специфіка функціонування інтернаціональної лексики в сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Матеріалами дослідження є наукові тексти.

Основними **методами**, що використовуються у дослідженні, є порівняльно-історичний метод (для виявлення історичного розвитку інтернаціональної лексики шляхом порівняння в різних мовах) та описовий (для аналізу, класифікації та систематизації інтернаціоналізмів у складі арабської мови). Також використано структурний метод (для дослідження словотвірної структури мови), метод порівняння (для дослідження інваріатності написання інтернаціональної лексики), метод суцільної вибірки (для аналізу конкретних термінів наукових статей), метод кількісного аналізу

(для оформлення статистик) та функціональний метод (для дослідження практичного використання інтернаціоналізмів).

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній на широкому фактичному матеріалі *вперше розкрито* специфіку походження та функціонування інтернаціональної лексики саме в арабській мові. В нашій роботі *дістали подальший розвиток* дослідження багатьох науковців, які вивчали тему на базисі різних мов, але не арабської.

Практичне значення. Результати дослідження є певним внеском до загального мовознавства, можуть розглядатися на лекціях та практичних заняттях з теорії перекладу та використовуватися для подальших досліджень. Також їх можна застосувати під час викладання лексикології арабської мови та практичного курсу перекладу з арабської мови.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи відбулась на Міжнародній науково-практичній конференції "Ad orbem per linguas. До світу через мови" (Київ, 13-14 травня 2021 р.).

Структура роботи: магістерська дипломна робота складається з вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури (всього 69 джерел), резюме та додатків.

У Розділі 1 розкривається поняття "інтернаціональної лексики", досліджується її походження та класифікація.

У Розділі 2 зазначаються методи, що були використані в нашій роботі.

У Розділі 3 міститься власний аналіз інтернаціональної лексики на матеріалі наукових статей.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ

1.1 Походження терміну, його сутність та визначення

Суспільство та мова – це невід’ємна та взаємозалежна частина одного цілого, що не може існувати окремо. У розвитку будь-якої мови ми можемо спостерігати поступове входження та використання іншомовної лексики, в тому числі інтернаціональної. Останніми десятиріччями явищам двомовності та інтернаціоналізації лексики приділяється значна увага. У галузі термінології інтернаціоналізація словникового складу мови особливо помітна, адже сама наука дедалі більше інтернаціоналізується, і цей процес відбувається невинно (Смущинська, 2010, с. 2).

Для визначення одиниць міжнародної лексики існує кілька назв – інтернаціоналізми, інтероніми, аналогізми. Часом вживається термін регіонізм, оскільки відбиває поняття географічного або територіального характеру.

Термін "інтернаціоналізм" походить із латини, *inter* має значення "між", а *natio* перекладається як "народ", "нація". Термін був введений в 1780 році утилітарним філософом Джеремі Бентамом у його роботі "Вступ до принципів моралі та законодавства" для опису міжнародного права (англ. *international law*) (Oxford Dictionary, 1989, с. 134).

Особливої популярності термін набув в кінці XIX століття та був поширений у XX столітті. Під назвою "інтернаціоналізм" мали на увазі політичний рух, який закликав до економічної та політичної співпраці націй (Енциклопедія історії України, 2005, С. 521-522).

Термін також широко використовували в комуністичні часи для опису міжнародної солідарності та співпраці. Саме словом "інтернаціонал"

називали міжнародні об'єднання та комуністичні рухи (Oxford Dictionary, 1989, с. 134).

Але вже в ХХ столітті термін був задіяний безпосередньо в лінгвістиці. Лінгвісти даного періоду радше вважали інтернаціоналізми мовними одиницями, іноді називаючи їх взагалі греко-латинськими запозиченнями, та були переконані, що вони притаманні в першу чергу європейським мовам (Мостовий, 1993, с. 183). Однак, науковці досі розходяться у визначенні, і перша ж проблема, що постає перед дослідником – це неточність тлумачення терміну.

Науковці радянського часу давали таке визначення: "Інтернаціоналізми (інтернаціональні слова; інтернаціональна лексика) – слова, які співпадають за своєю зовнішньою формою (з урахуванням закономірного співвідношення звуків та графічних одиниць), з повністю або частково співпадаючим значенням. Інтернаціоналізми висловлюють поняття міжнародного значення і є одним із видів іноземних слів та існують у багатьох споріднених та неспоріднених мовах світу. Інтернаціоналізми рідко бувають стовідсотковими, так як у ряді мов для них часто створюються не запозичення, а кальки" (Велика Радянська Енциклопедія, 1969, с. 234).

В. В. Прима (2012) називає інтернаціоналізмами слова, що набули поширення в багатьох мовах світу в результаті одночасного запозичення кількома мовами. Також він вважає інтернаціоналізми особливим шаром запозичень, що виник під час підсиленої взаємодії мов при зростаючій ролі культурних та економічних зв'язків між народами та країнами, а також при глобалізації (с. 152).

Запозичення – відтворення фонетичними та морфологічними засобами однієї мови морфем, слів або словосполучень іншої мови. У європейських мовах більшість запозичень з грецької та латинської мов, на Близькому та Середньому Сході – лексика з арабської та перської мов, на Далекому Сході – слова з китайської мови (Велика Радянська Енциклопедія, 1973, с. 95).

В. В. Дубичинський (1993) стверджує, що "інтернаціоналізмами доцільно називати лише ті запозичення, які стали своїми, освоєними для певних контактних мов" (с. 35), хоча багато лінгвістів навпаки переконані, що інтернаціоналізмами можна вважати лише ті слова, які використовуються в неспоріднених мовах.

У словнику В. Анича (1991) інтернаціоналізм визначається як "слово, яке використовується у багатьох мовах та у жодній з них не поводить себе як запозичення" (с. 207).

Інтернаціоналізми у багатьох асоціюються із запозиченням. Проте таке твердження є досить примітивним. Слова іншомовного походження ще не є інтернаціоналізмами. Так, не можна називати інтернаціоналізмом українське слово *газда*, що є запозиченням з угорської, через те, що в інших мовах таке запозичення не спостерігається. Інтернаціоналізм відрізняється від простого запозичення тим, що будь-який елемент може називатися інтернаціональним тільки тоді, коли він існує принаймні у трьох мовах. Якщо такої умови немає, тоді немає підстав називати таке запозичення інтернаціоналізмом. У такому разі це звичайне запозичення на національному рівні (Бакинська, 2008, с. 17).

В арабському мовознавстві інтернаціоналізм називають "الكلمة العالمية", що дослівно перекладається як "всесвітні слова".

Оскільки немає єдиного тлумачення терміну "інтернаціоналізм", варто визначити спільні риси для відокремлення інтернаціоналізмів від запозичень. Так, інтернаціоналізми:

- 1) мають спільну морфемну, синтаксичну конструкцію і спільне чи близьке значення;
- 2) присутні в багатьох мовах – як близькоспоріднених, так і далекоспоріднених;
- 3) не мають ані географічних, ані мовних кордонів, є словами, які зрозумілі на всіх континентах;
- 4) характеризуються омологічністю – міжмовна схожість одночасно в плані змісту та вираження (Фенюк, 2016, с. 2).

Інтернаціоналізми слід відрізняти від екзотизмів, які означають явища, що не мають місця в житті носіїв мови–реципієнта. Такі терміни входять до мови–реципієнта у своєму оригінальному вигляді (фонетичне запозичення), рідше – у вигляді кальки (Акуленко, 1971, С. 1-3).

Отже, виходячи з усього сказаного вище, можна дати остаточне визначення поняттю "інтернаціоналізм". Інтернаціональна лексика – лексика, яка існує в різних мовах, як близько-, так і далекоспоріднених. Вона має ідентичне чи близьке значення та, в більшості випадків, зберігає вимову та написання.

1.2 Причини виникнення інтернаціональної лексики та її класифікація

Взаємний обмін лексики в іноземних мовах – природний і зрозумілий процес мовного розвитку. Він відбувається з багатьох причин: утворення нового явища або предмету, налагодження соціокультурних зв'язків між країнами, або ж технічний розвиток.

Розгляд діяхронічного аспекту проблеми інтернаціоналізмів здійснюється шляхом історико-етимологічного аналізу явищ. Діахронічний аналіз інтернаціональної лексики вказує на певну специфіку. Відомо, що кожна людина намагається відтворити раніше засвоєні мовленнєві норми. У процесі вирішення нових проблем білінгва або поліглот можуть відтворювати зразки однієї мови в контексті іншої. Це вказує на важливість людського фактору протягом процесу запозичення лексики (Корунець, 2003, с. 275).

У зв'язку з постійним розвитком міжнародної дипломатії та соціально-політичних відносин у світі відбувається безперервне оновлення суспільно-політичної лексики. Інтернаціоналізація словника – це одна з основних ознак конвергентної взаємодії різних мов (Фенюк, 2016, с. 1).

Велика кількість інтернаціональних слів є науковими термінами. Технічні терміни продовжують досить швидко розповсюджуватись у всьому світі. Давні інтернаціоналізми мають спільну етимологію, вони пішли від одного слова. Окрім впливу запозичень, культурні кола теж відіграють свою роль у поширенні інтернаціональної лексики. Кожна цивілізація має свої власні традиції, що й спричинює різний ступінь асиміляції інтернаціоналізмів у різних мовах. Саме соціокультурні засади визначають засвоєння тієї чи іншої лексики (Смірнов, 1997, с. 127).

Виникнення нового пласту запозичень, а саме інтернаціоналізмів, розпочалось у XVII столітті та було спричинено такими подіями як: поширення світових релігій, відкриття нових континентів, колонізація країн, розквіт лицарства, Ренесанс тощо. Протягом століть слова латинської та грецької мов слугували джерелом поповнення наукової термінології сучасних європейських мов. Згодом джерелом поповнення стали французька та німецька мови. Велика кількість інтернаціональної лексики соціально-політичної сфери була утворена під час французьких революцій та реформ Петра I. Проте, масова частка інтернаціоналізмів сформувалась в XX та XI століттях. Перша та Друга світові війни, процеси глобалізації та модернізації, розвиток технологій та Інтернету є основними причинами для появи переважної більшої сучасної інтернаціональної лексики (Рицарева, 2002, с.8).

Сучасний стан світової політичної арени характеризується появою ще більшої кількості інтернаціональної лексики у різних мовах світу. Відповідно, сучасний мовний стан – це результат довготривалої історії розвитку під впливом різноманітних чинників, які поділяються на позамовні (до них належить розвиток суспільства, його матеріальної й духовної структури) і мовні, які, в свою чергу, поділяються на внутрішні й зовнішні мовні чинники, що визначаються насамперед комунікативно-когнітивними потребами самих мовців (Акуленко, 1972, с. 43).

Наприкінці XIX – на початку XX століть були поставлені питання створення міжнародної допоміжної мови та проблеми нормування,

стандартизації та міжнародної уніфікації термінології. Інтернаціональна лексика була зарахована до найактуальніших проблем лінгвістики. Вчені-мовознавці з усіх країн світу почали досліджувати питання інтернаціоналізмів, була написана велика кількість різнопланових праць-розвідок, пов'язаних з процесами інтернаціоналізації мови в другій половині ХХ ст. Було доведено, що інтернаціональна лексика та інтернаціональні елементи мають велике значення у словниковому складі будь-якої розвиненої мови, а процес інтернаціоналізації стосується різних мовних рівнів: морфемного, лексичного, текстового. Завдяки схожості формального та змістового аспектів, інтернаціоналізми були визнані елементами міжнародного фонду (Смірнов, 1997, с. 75).

На сучасному етапі спостерігаємо утворення особливого шару інтернаціоналізмів англійського походження, які функціонують у багатьох мовах. Проте варто зауважити, що значна частина інтернаціональних термінів-англіцизмів має греко-латинське походження, але статус інтернаціоналізмів набули тепер завдяки глобальному поширенню англійської мови. Так, наприклад, термін "моніторинг" (спостереження), що входить до термінологій багатьох мов, був запозичений від англ. monitoring, який походить від лат. monitor (порівняємо: нім. Monitoring, фр. monitoring, monitorage, італ. monitoraggio, рос. мониторинг, чеськ. monitorování) (Пастернак, 2002, с. 3).

Зростання з середини ХХ століття економічної й політичної ваги країн Азії та Африки сприяє, природно, піднесенню впливовості їхньої культури і поширених там мов. Так, разом із посиленням ролі Японії у світовому просторі зростає престижність і впливовість японської мови, звідки в інші мови вже проникло чимало слів (дзюдо, карате, ікебана, хоку) (Назарова, 2016, с. 3).

Таким чином, можна стверджувати, що інтернаціоналізація слів – це складний динамічний процес, який потребує регулярного та систематичного вивчення та аналізу. Словниковий склад мови не залишається незмінним, він

є "живим", в певній мірі. По–перше, мова збагачується новими словами; по–друге, виникають нові явища, які потребують номінації; по–третє, слова, які раніше входили до пасивної лексики, можуть перейти в активний запас і навпаки. Інтернаціональна лексика характерна для будь-якої відкритої мовної системи (Струк, 2014, с. 5).

Існує декілька принципів класифікації інтернаціональної лексики:

1) Класифікація відповідно принципу вмотивованості.

Основним критерієм класифікації є вмотивованість, чи "внутрішня форма". В.В. Акуленко (1971) виділяє три типи вмотивованості (с. 5):

а. Фонетична, тобто прямий зв'язок вимови зі значенням.

Розрізняють два типи такого зв'язку: звуконаслідування (в цьому випадку денотатом слова є звучання, створене живим або неживим предметом) і звукосимволізм (у цьому випадку денотатом слова є предмети, ознаки, дії, не здатні породжувати звуків).

б. Морфологічна (морфематична), тобто словотворча структура складних та похідних слів.

Про морфологічну вмотивованість говорять у тих випадках, коли загальне значення слова можна розкрити сумою значень ти морфологічних елементів, з яких складається слово.

с. семантична, тобто синхронічне непряме значення у межах семантичної структури багатозначного слова (Акуленко, 1971, с. 5).

Семантична вмотивованість – це наявність у семантиці слова відчутного носіями мови зв'язку між переносним значенням і прямим значенням, на основі якого виникло переносне (Левицький, 2014, с. 133).

Наявність у слова вмотивованості – особливо семантичної або фонетичної – надає йому особливої виразності, експресії і завдяки цьому дає особливу силу в конкурентній боротьбі між синонімами. Якщо у слова є два види вмотивованості – семантична та фонетична – воно виявляється сильнішим порівняно зі словами, що мали тільки фонетичну вмотивованість або були зовсім невмотивовані (Левицький, 2014, С. 133-135).

Класифікація інтернаціоналізмів з точки зору перекладача.

Т. А. Дайк (1989) в своїй роботі умовно ділить інтернаціоналізми на дві групи: власне інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми (слова, які утворені з міжнародних морфем, але не вийшли за межі конкретної мови-продуцента) (с. 63).

Проте І.В. Корунець (2003) пропонує наступну класифікацію інтернаціоналізмів:

I.Справжні інтернаціоналізми. Слова даної групи ніколи радикально не змінюють своєї лінгвальної (орфографічної чи звукової) форми або свого інтернаціонально встановленого значення, тобто це – лексичні одиниці, які мають приблизно однакове звучання чи правопис поряд з однаковим значенням (*Motor* – мотор, *Audit* – аудит, *therapeutisch* – терапевтичний, *Deduktion* – дедуція, *Journal* – журнал, *Formula* – формула, *Paradigma* – парадигма, *بيولوجيا* – біологія, *بسيكولوجيا* – психологія). Основною характеристикою справжніх інтернаціоналізмів, чи то окремих слів чи словосполучень є їхня семантична виключність. Це означає, що їхня лексична ідентичність та орфографічна схожість у вихідній мові та в усіх мовах перекладу залишається незмінною як на мовному рівні (коли слова взяті окремо), так і на мовленнєвому рівні (коли слова вживаються у текстах, мовленні) (С. 135-136).

II.Запозичені інтернаціоналізми (кальки) мають спільну структурну форму (слова, словосполучення), але рідко зберігають схожість їхньої орфографічної чи звукової форми. Ці інтернаціоналізми в основному представлені різними науковими термінами та технологічними поняттями: *Bremse* – гальмо, *Citronensäure* – лимонна кислота, *Bleioxid* – окис свинцю, *spezifisches Gewicht* – питома вага, *value added* – додана вартість, *Parifikation* – узгодження, *Leitung* – керування, *علم النفس* – психологія (транслітерація з грецької мови: *psyche* – душа та *logos* – слово, вчення), *علم الاحياء* – біологія (грецька: *bios* – життя та *logos* – слово, вчення) і т.д. (Корунець, 2003, С. 136-137).

III. Псевдоінтернаціоналізми. Це – лексичні одиниці, які мають ідентичне орфографічне та фонетичне оформлення, але зовсім інше значення ніж в інших мовах. Говорячи про слова цієї групи, перш за все маються на увазі багатозначні слова (Корунець, 2003, С. 137-138). Так, якщо в арабській мові для позначення того чи іншого поняття вживається одна і та ж лінгвальна форма, то в українській мові для кожного поняття існує своя назва. Тому складається наступна ситуація, коли арабське слово *دكتور* означає не лише "доктор (наук)", але й "лікар, мудрець", слово *ستراتيجية* має в арсеналі значень не тільки "стратегія", але і "маневр, логістика, планування, схема".

2) Класифікація інтернаціоналізмів за способом запозичення та за походженням.

За способом запозичення інтернаціоналізми поділяються на 7 типів:

a) слова, об'єднані спільністю значення, вимови, написання та вмотивованості, тобто інтернаціоналізми з однаковою словотворчою або змістовою структурою;

b) слова, основи та морфеми, об'єднані схожістю значення, вимови та написання;

c) слова, об'єднані схожістю значення, вимови та вмотивованості, але не написання – спостерігається в мовах з різними системами письма та принципами написання;

d) слова, морфеми та словосполучення, об'єднані спільністю значення, написання та вмотивованості при різній вимові;

e) слова, основи та морфеми, об'єднані схожістю лише значення та вимови, при різниці у написання;

f) слова, об'єднані спільністю значення й схожістю написання при різній вимові та вмотивованості;

g) слова та форми, об'єднані схожістю значення та вмотивованості, але не вимови та написання (Акуленко, 1971, с. 9).

За походженням інтернаціоналізми розділяють на шість груп:

1. Чисто грецькі або латинські слова (загалом наукова або технічна термінологія) (лат. *litera*).
2. Національні латинізми та еллінізми, які мають греко-латинські корені та національне закінчення (лат. *universitas*).
2. Англійського походження (незважаючи на те, що самі слова походять з латини, зберігається англійська вимова) (лат. *combine*- англ. *Combine* – комбайн).
3. Арабського походження (релігійні, наукові та філософські терміни) (араб. الإسلام).
4. Китайського походження (в країнах Східної та Південно-Східної Азії використовується значна частка китайських ієрогліфів) (女 – кит. *Nǚzǐ*, яп. *On'na* – жінка).
5. Слов'янського походження (чеськ. *robota*) (Велика Радянська Енциклопедія, 1969, с. 235; Ehlich, 1989, с. 2).

Отже, з розвитком міжнародних економічних відносин, з початком глобалізації, розвивається і мова кожної країни. А це вже включає в себе розвиток та поширення інтернаціональної лексики, яку можна визнати історичним явищем, яку виникає і розвивається, в певних умовах, коли успіхи і досягнення одного народу впливають на весь світ. Існує декілька принципів класифікації інтернаціоналізмів. Залежно від того, які характеристики та особливості інтернаціоналізмів розглядаються, лінгвісти та мовознавці звертаються до тієї чи іншої класифікації, аби відобразити усю різноманітність та унікальність інтернаціональної лексики. Основними критеріями класифікації інтернаціоналізмів є вмотивованість, від якої залежить функціонування міжнародних слів у лексиці, спосіб запозичення та походження.

1.3 Інтернаціональна лексика у складі штучних мов

Штучна мова – спеціалізована мова, в якій лексика, фонетика та граматики були цілеспрямовано розроблені для втілення певних цілей. Саме цілеспрямованість відрізняє штучні мови від мов, що розвивалися еволюційно. Іноді ці мови називають несправжніми, вигаданими мовами (англ. *invented language*). Таких мов нині існує вже більше тисячі та постійно створюються нові (Кузнецов, 1990, с. 275).

Інтерлінгвістика – розділ мовознавства, який вивчає різні аспекти міжмовної комунікації та, зокрема, міжнародні мови як засіб такої комунікації. Основна увага звертається на процеси створення та функціонування міжнародних штучних мов, які досліджуються у зв'язку з питаннями багатомовності, взаємовпливу мов та утворення інтернаціоналізмів (Кузнецов, 1990, с. 275).

У період з 1936 року по 1951 Міжнародна асоціація допоміжної мови (International Auxiliary Language Association – IALA) під керівництвом Олександра Гоуда активно займалась питанням створення штучної мови, досягнувши в цьому успіху. Інтерлінгва – результат спільної роботи вчених-лінгвістів з усього світу. Вони розробили словниковий склад мови на основі латини, італійської, іспанської, португальської, французької, англійської, німецької та російської мов (Гоуд, 1972, С. 10-15).

Велика перевага інтерлінгви перед іншими штучними мовами полягає в тому, що під час її створення науковці використовували не штучно вигадані корені слів, а дійсно існуючі індоєвропейські корені. Завдяки цьому інтерлінгва зрозуміла людям, які володіють однією з романських мов. Та незважаючи на це, інтерлінгва залишається не самою популярною штучною мовою, поступаючись першістю міжнародній мові есперанто (Лотте, 1961, С. 69-77).

Есперанто (Esperanto) – сама розповсюджена штучна мова, створена варшавським лікарем Лазарем (Людвиком) Марковичем Заменгофом в 1887

році, після десяти років праці. Псевдонім Заменгофа – Есперанто ("Той, хто має надію") – дуже швидко став назвою самої мови (Велика Радянська Енциклопедія, 1977, с. 147).

Есперантія ("Країна Есперанто", 120 країн світу – Всесвітня Асоціація Есперанто) – цим терміном користуються люди, що розмовляють есперанто, для звернення до спільноти есперантистів та її культури, та до тих місць та закладів, де використовують мову. Людей, що спілкуються есперанто, називають есперантистами. Есперанто – це єдина з усіх штучних мов, якою дозволено справляти Службу Божу у греко-католицькій церкві. Нині нараховується близько двох мільйонів людей, що розмовляють есперанто, з яких більше двох тисяч – носії мови (Королевич, 1989, С. 73).

Отже, інтернаціоналізми широко розповсюджені не лише в природних, а й також в штучних мовах. В штучних мовах значну частку лексики становить саме інтернаціональна лексика.

1.4 Інтернаціональна лексика у складі арабської мови

Арабська цивілізація зробила відчутний внесок у розвиток науки та мала велике значення для кожної нації світу. В епоху Середньовіччя, коли держава арабів Халіфат досягла "золотої доби" свого розвитку, саме завдяки арабам, які зробили основні відкриття у сфері технологій та науки, європейські держави змогли поглибити свої знання у хімії, сільському господарстві, астрономії, математиці, військовій справі тощо.

Арабський вплив відчутний і в царині мов. За тривалий час свого існування арабська мова збагатила мови народів світу (в тому числі і українську) безліччю наукових термінів в галузі математики, астрономії, хімії, медицини і так далі. Для іспанської мови арабська мова відіграла провідну роль у збагаченні лексики. Для турецької ж, арабська мова була та залишається мовою науки, філософії й усіх галузей знань загалом (Шендрик, 2013, С. 3-5).

Мусульманські країни з усього світу зазнали відчутного впливу арабської мови у формуваннях власних мов. Наприклад, 57% словникового запасу мови пушту, 42% урду та 30% перської складаються зі слів та виразів, що мають арабське походження. Найпростіше вплив арабської відслідкувати в пласті лексичних запозичень, що утворювалися протягом міжнародної комунікації: безпосередньо з арабської з Туреччиною чи Іспанією, або з іншими країнами, але за участі посередника (турецька, французька, іспанська мови тощо) (Сергеев, 2007, с. 7).

Було здійснено аналіз слів арабського походження, в результаті якого встановлено, що більшість інтернаціоналізмів належить до класу іменників. Це пояснюється складністю процесу асиміляції арабізмів, а іменники, як відомо, адаптуються легше. Поява такої великої кількості арабізмів свідчила про посилення прямого впливу арабської мови, зростала кількість перекладів. Переважна більшість інтернаціоналізмів з арабської мови збереглася і активно використовується у повсякденному спілкуванні. Інтернаціоналізми арабського походження часто використовуються не лише в мовах, а й в її діалектах (наприклад, в леонському, андалуському та каталонському діалектах) (Сингаївська, 2013, с. 4).

З іншого боку, за весь тривалий період свого розвитку, задокументована величезною кількістю різноманітних літературних пам'яток, арабська мова, зберігши у незмінному вигляді свою фонетику та граматику, зазнала докорінних змін у своєму словниковому складі.

Загальна кількість інтернаціоналізмів з європейських мов у арабській невелика, проте вона має тенденцію до зростання. Невелика кількість такої лексики пояснюється тим, що інтернаціоналізми поступово витісняються в арабській мові їхніми еквівалентами, створеними на базі арабського коренеслова. Нові реалії спочатку позначалися іншомовним словом, яке після тривалих пошуків було витіснене своїм арабським еквівалентом. Але могли тривати і зворотні процеси, коли спочатку пропонувалися до використання

арабські слова, які не закріпилися в арабській мові та були витіснені інтернаціоналізмами (Ба Елаіан, 2017, с. 1).

Процес запозичення слів іншомовного походження в арабську мову відбувався впродовж усієї історії і триває донині. На сьогоднішній день процес засвоєння інтернаціоналізмів є особливо інтенсивним та суттєвим через розвиток науки та активізації міграційних процесів. Більшість інтернаціоналізмів виникає з потреби називання нових явищ, пов'язаних з матеріальним та культурним розвитком. Проникнення інтернаціоналізмів в арабську мову зумовлене різноманітними контактами мовців: торгівельними, політичними, науковими, культурно–мовними, що відіграють провідну роль ще з давніх часів і залишаються важливими на сьогоднішній день (Федина, 2002, с. 2).

Отже, протягом свого існування арабська мова збагачувала як інші мови своєю лексикою, так і свій словниковий запас інтернаціоналізмами. Запозичення відбувалось або безпосередньо з мови в мову, або із залученням мови-посередника. І хоча не всі з них закріпилися в мові, все таки інтернаціональні слова є важливою складовою лексичного словника будь-якої мови, в тому числі і арабської.

1.5 Явище псевдоінтернаціоналізмів

Під час дослідження інтернаціоналізмі науковці виявили цікаві епізоди та виявили закономірність: якщо слово має спільне походження та форму в різних мовах – це ще не означає, що воно інтернаціональне, а його значення теж спільне. Це потенційно загрожує адекватному та достовірному перекладу, якщо перекладач не буде достатньо уважним (Кияк, 2006, с. 2).

Абсолютні інтернаціоналізми мають однакові значення в різних мовах, що полегшує вивчення та розуміння мови людям, що це практикують. Але, як би нам не хотілося, такі інтернаціоналізми зустрічаються не так часто. Ба більше, зустрічаються слова, які сприймаються як інтернаціоналізми, не

будучи ними. Це явище називається "Фальшиві (або хибні) друзі перекладача". Вони становлять певну небезпеку для перекладацької общини, можуть ввести в оману перекладача та знівелювати всю "красу" перекладу (Кияк, 2006, с. 3).

Е. Ф. Скороходько (2006) називає основні причини виникнення "фальшивих друзів перекладача". Такими причинами випадкової схожості зовнішньої форми (при різній внутрішній формі) можуть бути:

- 1) використання однакових слів у різних мовах при утворенні термінів шляхом переносу назви;
- 2) асоціація первинного значення зі схожими ознаками різних об'єктів термінування;
- 3) надання переваги в різних мовах різним сторонам змістової структури міжнародних елементів (с. 17).

У процесі запозичення термін може набувати вузького значення, може, навпаки, ширшого. Іноді значення терміну може переноситися на інший об'єкт, це відбувається коли є певні суміжні ознаки. Такі зміни значення, за словами Д. С. Лотте (1961), бувають кількох видів:

- 1) Поступова зміна значення терміну відповідно до поступової зміни самого значення.
- 2) Різка (стрибкова) зміна значення терміну у певний період, зумовлена різкою зміною поняття, генетично пов'язаного в тій чи іншій мірі зі старим.
- 3) Поява у терміна нових значень шляхом його переносу на інше поняття, за аналогією чи системністю.
- 4) Розрив між значенням слова, що вживається як самостійний термін та як елемент, що входить до складового терміну або терміну-словосполучення (с. 75).

В. В. Акуленко (1971) розділяє "фальшивих друзів перекладача" за наявністю або відсутністю спільних значень на дві категорії: часткові інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми. Вчений зазначив,

інтернаціоналізми рідко бувають абсолютно еквівалентними, тож, за таких обставин, "фальшиві друзі перекладача" можуть частково розглядатися як інтернаціоналізми. Та все ж вони суттєво відрізняються від псевдоінтернаціоналізмів, оскільки, на відміну від псевдоінтернаціоналізмів, "фальшиві друзі перекладача" мають певні спільні аспекти у значенні (с. 10).

Виходячи з цього, можна дійти висновку, що переважна більшість інтернаціоналізмів є частковими, а повні інтернаціоналізми – це також окремих випадок часткових інтернаціоналізмів. Таким чином, з'являються три види лексичних паралелей:

- 1) повні або справжні інтернаціоналізми, тобто слова, чий семантичний структури повністю збігаються в усіх значеннях у різних мовах;
- 2) часткові інтернаціоналізми, тобто слова, значення котрих збігаються лише частково у різних мовах;
- 3) псевдоінтернаціоналізми, значення яких у двох мовах не збігаються взагалі (Дубичинський, 1993, с. 48).

Якщо слова першої групи не становлять небезпеки помилкового перекладу, то слова другої і третьої груп легко можуть ввести в оману і спотворити розуміння тексту та, відповідно, його переклад внаслідок свого неправильного перекладу (Мін'яр-Белоручев, 1996, с. 130).

Дослідивши погляди різних науковців таких як: Р. А. Будагов (2002), В. В. Дубичинський (1993), Т. Р. Кияк (2006), Е. Ф. Скороходько (2006), визначимо основні причини, що зумовлюють появу "фальшивих друзів перекладача":

- 1) Незалежний розвиток мов, внаслідок якого слово може мати різні значення у споріднених мовах, що походять від одного кореня.
- 2) Зміна значення внаслідок запозичення з метою номінації нового поняття, що немає лексичного аналогу у тій чи іншій мові.
- 3) Паралельне запозичення, коли дві мови запозичують слова із третьої мови у різних значеннях.

4) Використання однакових слів у різних мовах при утворенні термінів шляхом переносу назви.

5) Асоціації первинного значення зі схожими ознаками різних об'єктів термінування.

6) Надання переваги в різних мовах різним сторонам змістової структури міжнародних термінів (Комісаров, 1990, с. 109).

Отже, "фальшиві друзі перекладача" поєднують у собі як часткові інтернаціоналізми, так і псевдоінтернаціоналізми. Переважна більшість інтернаціоналізмів є частковими інтернаціоналізмами, а повні інтернаціоналізми – це також окремий випадок часткових інтернаціоналізмів. Небезпека цього явища полягає в тому, що слова легко можуть ввести в оману і спотворити розуміння тексту та, відповідно, його переклад внаслідок свого неправильного перекладу.

Висновки до Розділу 1

Виходячи з усього сказаного вище, можна дати остаточне визначення поняттю "інтернаціоналізм". Інтернаціоналізми або інтернаціональна лексика – це слова, які використовуються у багатьох мовах. Інтернаціоналізми висловлюють поняття міжнародного значення і є одним із видів іноземних слів та існують у багатьох споріднених та неспоріднених мовах світу. Той чи інший елемент є інтернаціональним за умови, якщо він повністю чи частково збігається у своїй зовнішній та внутрішній формах принаймні у трьох неспоріднених мовах.

З розвитком міжнародних економічних відносин, з початком глобалізації, розвивається і мова кожної країни. А це вже включає в себе розвиток та поширення інтернаціональної лексики, яку можна визнати історичним явищем, яку виникає і розвивається, в певних умовах, коли успіхи і досягнення одного народу впливають на весь світ.

Існує декілька принципів класифікації інтернаціоналізмів. В залежності від того, які характеристики та особливості інтернаціоналізмів розглядаються, лінгвісти та мовознавці звертаються до тієї чи іншої класифікації, аби відобразити усю різноманітність та унікальність інтернаціональної лексики. Основними критеріями класифікації інтернаціоналізмів є вмотивованість, від якої залежить функціонування міжнародних слів у лексиці, спосіб запозичення та походження.

Інтернаціоналізми широко розповсюджені не лише в природних, а й також в штучних мовах, де значну частку лексики становить саме інтернаціональна лексика.

Арабська мова, протягом свого існування, збагачувала як інші мови своєю лексикою, так і свій словниковий запас інтернаціоналізмами. Запозичення відбувалось або безпосередньо з мови в мову, або із залученням мови-посередника. І хоча не всі з них закріпилися в мові, все таки інтернаціональні слова є важливою складовою лексичного словника будь-якої мови, в тому числі і арабської.

Говорячи про інтернаціоналізми не варто також забувати про явище "фальшивих друзів перекладача". Вони поєднують у собі як часткові інтернаціоналізми, так і псевдоінтернаціоналізми. Переважна більшість інтернаціоналізмів є частковими інтернаціоналізмами, а повні інтернаціоналізми – це також окремий випадок часткових інтернаціоналізмів. Небезпека цього явища полягає в тому, що слова легко можуть ввести в оману і спотворити розуміння тексту та, відповідно, його переклад внаслідок свого неправильного перекладу.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В НАУКОВИХ ТЕКСТАХ

2.1 Сучасні підходи до визначення наукового тексту та його вивчення

Науковий розвиток і поширення відповідної інформації спричинили розвиток наукового перекладу, як засобу передачі нової інформації та знань. Тому проблематика перекладу наукової літератури посідає провідні місця сучасного перекладознавства.

До середини ХХ століття речення вважалося основною одиницею мови й мовлення, однак після виникнення нового аспекту мовознавства – лінгвістики тексту – науковці почали розглядати текст як цілісне утворення з єдністю форми та змісту (Левченко, 2012, с. 9). Згодом текст, в тому числі науковий, набув значення центральної ланки комунікації. Однак досить складно дати єдине визначення текстові, оскільки це – різностороннє та багатоаспектне явище. Зазвичай вчені, що використовують термін "текст" можуть уникати його повного визначення, розглядаючи лише певні ознаки: послідовність, завершеність, лінійність тощо (Новиков, 1983, с. 39).

Р. Харвег визначає текст як певну послідовність речень, Х. Вайнрайх – як упорядковану послідовність морфем; К. Брінкер – як когерентну послідовність речень; Е. Косеріу – як мовленнєвий акт; Б. Бонечка – як синтаксичну протяжність і залежність; Т. Радзієвська вважає текст складним лінгвістичним утворенням, що інтегрує в собі образ позамовної дійсності. Цей список можна продовжувати безкінечно.

Л. М. Овсієнко (2011) виділяє серед різних визначень тексту три основні типи:

- текст розглядається як проміжна ланка процесу комунікації;

- текст розглядається як сума, сукупність чи множина фраз;
- текст визначається як структурна й смислова єдність (с. 2)

Сучасна лінгвістика тлумачить науковий текст не лише як фінальний продукт мовлення, а також вважає його складним механізмом та посередником комунікації. Саме текст є головною умовою порозуміння між адресантом і адресатом. Ю. А. Левицький (2006) зауважив, що науковий текст є способом реалізації і функціонування мовної системи, а не її рівнем. Якщо мова існує для осмислення дійсності, мовлення – для передачі інформації, то текст функціонує як комунікативна структура для реалізації мовленнєвої функції (с. 23).

Ю. Е. Прохоров (2004) розглядав науковий текст з погляду лінгвістики, філософії мови, психології і психолінгвістики, визначаючи його як основну одиницю наукової комунікації, яка поєднує в собі три аспекти: мовні, позамовні та соціальні. Він вважав його феноменом реальної дійсності і способом її відображення, що побудований на базисі елементів системи мови (с. 11).

Науковий текст – це закінчене мовленнєве утворення, яке містить змістовну, структурно-граматичну єдність, що реалізується в усній або писемній формі, характеризується замкнутістю, зв'язністю, різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку і має певну граматичну настанову. Для наукового тексту чистота та виразність мовлення є принциповою і необхідною умовою його адекватного сприймання (Симоненко, 2005, с. 26).

Як об'єкт наукового осмислення Ю. П. Сурмін (2008) виділяє три аспекти наукового тексту: "По-перше, він сам виступає як продукт дослідження тому, що містить ті або інші наукові ідеї, обґрунтування, аргументації, тобто відоме або принципово нове знання. Він, певним чином, інституціоналізує наукове знання, закріплює його в науці, забезпечує наукову комунікацію. По-друге, науковий текст виступає як джерело наукової методології і джерело фактологічної інформації, яку одержує і

переробляє дослідник. По-третє, він є деяким позитивним або негативним зразком інтелектуального продукту. Добре написаний текст змушує наслідувати, а невдалий текст призводить до формування в дослідника уявлень про те, як не треба писати. Гарний текст широко цитується, використовується для обґрунтування ідей, а поганий, або не помічається науковим співтовариством, або виступає предметом критики" (с. 7).

Х. Вайнрайх характеризує стан дослідження типів/жанрів тексту в області наукової комунікації як "велику білу пляму", перераховуючи деякі жанрові різновиди наукової літератури, такі як монографія, підручник, довідковий посібник, галузевий словник, коментар, біографія, бібліографія та інше. В даний час вивчення жанрів наукового дискурсу становить продуктивний напрямок досліджень; в зв'язку з цим необхідно згадати роботи таких вчених, як С. Гюнтнер і Х. Кноблаух, Г. Греф і В. Тільманн, А. Буш-Лауер, Х. Басслер.

Науковий стиль може реалізовуватися у великих і малих жанрах наукової літератури. До великих дослідниць М. Н. Кожина відносить монографію, дисертацію, енциклопедію, словник, довідник, підручники і навчальні посібники, в той час як до групи малих жанрів входять стаття, реферат, анотація, тези, огляд, рецензія, хроніка та інше (С. 53-77).

За ступенем узагальнення наукового матеріалу виділяються первинні – спрямовані на первинний виклад результатів наукових досліджень – і вторинні наукові твори, які мають на меті інформувати читача стосовно кінцевих результатів досліджень, отриманих у ході осмислення і переробки первинних текстів.

З точки зору композиції, наукові тексти можуть поділятися на твори з жорстко фіксованою структурою (патенти, стандарти та ін.) та "вільною", "відкритою" структурою (статті, монографії, тези і ін.). Виділяються також і перехідні форми з регламентованою, але не настільки жорсткою, як, наприклад, у випадку з патентом, структурою (реферат, анотація).

Вчена Є. С. Троянська (1982) детально дослідила жанрову структуру наукового стилю. Вона розділила його на три зони: ядерну, периферійну та прикордонну. Ядро стилю: стаття, монографія, дисертація і тези – на її думку ці види є провідними, оскільки в них легко можна розпізнати основні риси наукового стилю. Периферія: реферат, анотація, рецензія, довідники, відгук та курс лекцій – не так яскраво виражений науковий стиль. Прикордонна зона, згідно з роботою Є. С. Троянської, містить жанри, що поєднують різні стилі (С. 53-66).

В. Є. Чернявська (2017) пропонує іншу класифікацію жанрів (у авторки – типів) наукових текстів, засновану на виділенні домінуючих текстових функцій, відповідно до чого виділяються:

- а) Академічні (науково-теоретичні) тексти (дисертація, монографія, стаття, тези);
- б) Науково-інформаційні тексти (реферат, анотація, резюме);
- в) Науково-критичні тексти (рецензія, відгук, огляд);
- г) Науково-популярні тексти (науково-популярна стаття);
- д) Науково-навчальні тексти (підручник, навчальний посібник, методичні рекомендації, курс лекцій) (с. 10).

Залежно від галузі науки змінюється структура наукового тексту. Проте можливе виділення умовно загальної структури для зразку тексту незалежно від наукової дисципліни. Описуючи універсальну модель наукового тексту, Т. Н. Хомутова (2018) відзначає складність і ієрархічну організацію інформаційної структури наукових текстів, виділяючи такі рівні: (С. 5-7)

1. Смілова структура – репрезентація мовного, когнітивного, культурного і соціального компонентів у формі підпорядкування тем і підтем. Смілова структура є не що інше як глобальна семантична макроструктура тексту. Макроструктури дозволяють звести складне і розгалужене значення структури тексту до більш простого і абстрактного значення: конкретний зміст окремо взятої статті отримує узагальнений

семантичний опис в категоріях: «проблема-вирішення», «загальне-приватне» і т. ін.

2. Граматична структура, яка організовує загальний зміст тексту і виражає когнітивні елементи макроструктури засобами мови (Хомутова, 2018, с. 6).

3. Макроструктура наукового тексту зазвичай містить шість частин: заголовок, анотація, вступ, основна частина, висновок та список використаної літератури (Хомутова, 2018, С. 3-4).

В. Є. Чернявська (2017) виділяє в наукових текстах композиційно-прагматичний сегмент (КПС). За визначенням дослідниці це – "компонент смислового рівня тексту, що виражається на поверхневому рівні і визначається пізнавальними і комунікативними діями автора" (с. 44).

Дослідниця додає до наукового тексту основні КПС: характеристика теми/предмета дослідження; історія дослідження; встановлення цілей та завдань дослідження; формулювання проблеми; висування та доведення гіпотези; опис експерименту; висновки; науковий прогноз (Чернявська, 2017, с. 45).

Т. В. Акулініна (2003) вважає науковий дискурс специфічним для науки способом організації мовної діяльності, який включає в себе особливі лінгвістичні компоненти (тропи і фігури мови, мовні акти, термінологію, семантику і прагматику мови, синтаксис) (с. 19).

Звукити сенс в науковому дискурсі покликані панорамні тексти, які висвітлюють певні питання в стислій і узагальненій формі. Зазвичай панорамні тексти створюються на базисі кількох творів, що мають спільну тему або концепцію, демонструють різні погляди на проблему, оцінюють їх і представляють думку автора. Такий текст будується на матеріалі кількох творів або їх частин, об'єднаних однією темою або концепцією, і демонструє різні точки зору на дану проблему, зіставляє, оцінює їх і відображає думку дослідника (Гарбовський, 2004, с. 378).

Отже, в сучасній лінгвістиці текст вважається посередником комунікації. Саме текст є головною умовою порозуміння між адресантом і адресатом. Універсальна структура наукового тексту допомагає комуніканту не лише сприймати та обробляти інформацію, а й самому її продукувати.

2.2 Методика дослідження інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі

Методологія дослідження змін у системі будь-якої мови передбачає використання різних методів і підходів до вивчення різних аспектів мови. У наукових працях використовуються різноманітні методологічні принципи та засоби задля аналізу тенденцій розвитку мови. Згідно зі специфікою та метою роботи застосовуються дослідницькі методи.

Важливість аналізу методів і засобів наукового пізнання була усвідомлена науковцями лише в другій половині ХХ століття – на початку ХХІ століття, та це не заважає тому, що нині проблема методології лінгвістичних досліджень є однією з найголовніших та найважливіших. Свого часу тему досліджували такі мовознавці: М. П. Кочерган (2006), Ю. С. Степанов (1975), Л. П. Іванова (1995), О. О. Селіванова (2008), М. Ф. Алефіренко (2005), В. А. Глущенко (2010) тощо.

Наукове дослідження відбувається за допомогою об'єктивних та емпірично перевірених методів. Як це властиво всім наукам, мовознавство також має низку притаманних саме йому наукових методів дослідження мови. Вони формувалися разом з розвитком мовознавства, коли виникали нові аспекти вивчення науки й поглядів на неї, коли змінювалось розуміння самої сутності мови та її складових (Кириченко, 2008, с. 9).

Та перш ніж розглядати поняття методологічних засад необхідно визначити такі терміни як "методика", "методологія" та "метод".

І. В. Арнольд (1991) визначає методику, як спосіб пошуку нового матеріалу, як сукупність засобів і прийомів спостереження, експерименту та

опису. Методологія – це вчення про структуру, організацію, методи та засоби дослідження. А метод, на думку дослідниці, безпосередній підхід до вивчення матеріалу (с. 8).

О. О. Селіванова (2008) вважає, що методологія є способом пізнання й осмислення об'єктивної дійсності та процесів формування й упорядкування внутрішнього досвіду людини. Вона зумовлює позицію світогляду дослідника та відображається на розумінні досліджуваної теми, співзалежності предмета, об'єкта та суб'єкта дослідження (с. 12).

На думку І. П. Распорова (1976) методологія визначає передумови, засоби і мету дослідницького процесу. А сукупність засобів й прийомів формує основу методики наукового дослідження (с. 5).

Безпосередньо лінгвістична методологія включає методи та принципи, які використовує дослідник на різних етапах дослідження, від визначення мети до формулювання висновків. М. Ф. Алефіренко (2005) зазначав, що в лінгвістичній методології є характерна система комплексу трьох компонентів: філософського, лінгвотеоретичного та гносеологічного (с. 320).

А. Я. Баскалов та Н. В. Туленков (2001) переконані, що основа методології – дослідження рівнів, засобів та методів пізнання. Дослідники наголошують, що основний аспект методології як науки – це, в першу чергу, опрацювання засобів, методів та прийомів дослідження, саме з їх допомогою суб'єкт наукового пізнання отримує нові знання про дійсність (С. 13-15).

Поруч із терміном "методологія" вживається також і термін "метод". І, як в багатьох випадках, термін досі не має однозначного визначення у мовознавстві. Термін використовується у двох значеннях: широкому та вузькому. У широкому значенні – це спосіб досягнення результатів, тобто організаційний засіб освоєння дійсності. У вузькому – це система правил та прийомів до вивчення явищ і закономірностей (Кочерган, 2006, с. 355).

М. П. Кочерган (2006) зазначає, що термін використовують у різних значеннях: загальнонауковому, філософському, спеціально-науковому, а також у значенні, що збігається зі значенням "методика". У

загальнонауковому та філософському значенні термін використовується для тлумачення будь-якого явища дійсності. Загальнонаукові методи ґрунтуються на знанні універсальних законів природи, суспільства і мислення. У спеціально-науковому значенні метод – це шлях пізнання та тлумачення явищ, що належать до певної конкретної науки (с. 356).

Схоже визначення терміну "метод" можна знайти і у роботах О. О. Селіванової (2008). Дослідниця також зазначає, що лінгвістичні методи мають свою специфіку, використовуються передусім для дослідження мови, продуктів мовлення та мовленнєвої діяльності (с. 51).

М. Ф. Алефіренко (2005) тлумачить термін як "сукупність дослідницьких прийомів, методик і операцій, що використовуються для досягнення дослідницьких завдань відповідно до певної лінгвістичної теорії й принципів (методології) пізнання". Дослідник вказує, що метод сприяє вирішенню основного завдання лінгвістики – відкриття об'єктивних законів розвитку й функціонування мовної дійсності (с. 315).

О. О. Селіванова (2008) збирила усі лінгвістичні методи та систематизувала їх у шість категорій:

1. Порівняльно-історичні, структурні і математичні методи.
2. Описовий метод (може зазначатися як структурний або дескриптивний).
3. Порівняльний та зіставний методи.
4. Галузі лінгвістики, які формують власну групу методик, але не отримують статусу окремого методу.
5. Загальні методи, які змішуються зі спеціальними.
6. Всі інші методи, які не можна віднести до попередніх категорій (с. 55).

Методологічне дослідження інтернаціональної лексики свого часу проводили такі вчені, як В. В. Акуленко (1971), Т. Р. Кияк (2006), В. В. Дубичинський (1993), Д. С. Лотте (1961), О. О. Реформаторський (1962), М. П. Кочерган (2006).

Науковець В. В. Акуленко (1971) в своїх дослідженнях використовує наступні методи: ареальний, зіставний та методи аналізу індивідуального мовлення (с. 3).

З використанням ареального методу вивчають просторове розміщення мовних явищ. За визначенням М. П. Кочергана (1999), ареальний метод (також вживають метод лінгвістичної географії або лінгвогеографії) – це сукупність прийомів, які полягають у картографуванні елементів мови, що розрізняють її діалекти. Метод має тісний зв'язок з порівняльно-історичним, який проявляється в спільній меті – відтворенні картини діалектного членування прамовних спільнот і виявлення ареальних зв'язків між мовами, які ці спільноти становлять (С. 365-366).

М. П. Кочерган (1999) зазначає, що кожне лінгвогеографічне дослідження має чотири етапи:

1. Складання питальника.
2. Збір матеріалу (анкетний чи польовий).
3. Картографування зібраного матеріалу.
4. Інтерпретація нанесеного на карту діалектного матеріалу (с. 366).

Основоположником методу лінгвогеографії і всього напряму ареальної лінгвістики є німецький учений Георг Венкер, який у 1881 р. опублікував перший у світі діалектологічний атлас.

Зіставний метод, за визначенням М. П. Кочергана (1999), – це сукупність прийомів дослідження й опису мови через її системне порівняння з іншою мовою з метою виявлення її специфіки. Метод також називають контрастивним або типологічним (с. 367).

Цей метод є основним методом контрастивної лінгвістики, застосовується для виявлення спільних або відмінних рис двох мов, що порівнюють. Об'єкт цього методу – вивчення споріднених та неспоріднених мов. Зіставний метод є нібито зворотньою стороною порівняльно-історичного методу, перший шукає відмінності між мовами, тоді як другий встановлює відповідності (Реформатський, 1962, с. 12).

Про методи аналізу індивідуального мовлення В. В. Акуленко (1971) зазначив, що вони відбуваються в умовах двомовності та багатомовності (зокрема перекладу). На думку вченого вони допомагають перевірити реальну здатність інтернаціоналізмів до асиміляції у мовну систему та полегшують передачу інформації між комунікантами (с. 254).

Мета та завдання, поставлені в нашій роботі, зумовили активне використання **описового методу**. Суть цього методу полягає у виділенні одиниць для аналізу (у нашій праці – інтернаціоналізмів), їх класифікації та систематизації. У дослідженні функціонування інтернаціональної лексики сучасного арабомовного наукового дискурсу ми описуємо інтернаціональні одиниці, їх значення та особливості їх походження та застосування. Унаслідок застосування зазначеного методу було розкрито особливості функціонування інтернаціональної лексики в мові наукових текстів.

Також був застосований порівняльно-історичний метод для виявлення історичного розвитку та походження інтернаціональної лексики шляхом порівняння в різних мовах.

Метод порівняння застосовують для визначення спільних та відмінних ознак мовних явищ за певними ознаками. Необхідність застосування цього методу зумовлена насамперед однією із головних задач нашого дослідження – дослідження функціонування інтернаціоналізмів. Ми проаналізували критерії визначення інтернаціоналізмів у сучасному мовознавстві, порівняли окремі тлумачення поняття та відмітили спільні та відмінні риси.

Ми використовували метод структурного підходу, що спрямований на вивчення внутрішньої організації мови. Його використання дає можливість дослідити словотвірну структуру інтернаціоналізмів.

Фактичний матеріал для дослідження був зібраний **методом суцільної вибірки** з наукових статей. На прикладі інтернаціоналізмів, взятих з текстів, ми простежили функціонування слів у сучасній арабській мові.

Ми використовували метод структурного підходу, що спрямований на вивчення внутрішньої організації мови. Його використання дає можливість дослідити словотвірну структуру інтернаціоналізмів.

Вагомим для нашого дослідження є **кількісний аналіз**, який базується на встановленні співвідношень у межах аналізованої лексики. Застосування елементів кількісного аналізу дає можливість дослідити активність вживання інтернаціональної лексики у арабомовному науковому дискурсі, ступінь продуктивності способів словотворення та способи передачі запозиченої лексики (транскрипція та транслітерація), частоту вживання запозичених номінацій та їх питомих відповідників тощо.

Також в роботі використовувався **функціональний метод** дослідження, що допоміг нам дослідити функціонування інтернаціоналізмів, їх роль в мові та практичне використання.

Отже, нині проблема методології лінгвістичних досліджень є однією з найголовніших та найважливіших. Основні методи, що використовується в цій роботі є порівняльно-історичний метод та описовий. Також використано структурний метод, метод порівняння, метод суцільної вибірки, метод кількісного аналізу та функціональний метод. Методологія нашої роботи спрямована на дослідження інтернаціональної лексики. На нашу думку, комплексне застосування дослідницьких методів дає можливість розкрити особливості різних аспектів теми.

Висновки до Розділу 2

Сучасна лінгвістика тлумачить науковий текст не лише як фінальний продукт мовлення, а також вважає його складним механізмом та посередником комунікації. Саме текст є головною умовою порозуміння між адресантом і адресатом. Універсальна структура наукового тексту допомагає комуніканту не лише сприймати та обробляти інформацію, а й самому її продукувати.

Проблема методології лінгвістичних досліджень є однією з найголовніших та найважливіших. Основні методи, що використовуються в цій роботі є порівняльно-історичний метод та описовий. Також використано структурний метод, метод порівняння, метод суцільної вибірки, метод кількісного аналізу та функціональний метод. Методологія нашої роботи спрямована на дослідження інтернаціональної лексики, специфіку її походження, використання та функціонування в арабськомовному науковому дискурсі. На нашу думку, комплексне застосування дослідницьких методів дає можливість розкрити особливості різних аспектів теми.

РОЗДІЛ 3

СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СУЧАСНОМУ АРАБОМОВНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

3.1 Аналіз інтернаціоналізмів, що функціонують в арабській мові

Переклад справжніх інтернаціоналізмів це не лише автоматична заміна однієї літери мови-джерела на відповідну літеру цільової мови. Задля того, щоб слово повністю відповідало нормам цільової мови у багатьох випадках літера може бути упущеною чи доданою, може змінитися закінчення слова. У випадках зі складеними словами може змінюватися порядок частин слова (Акуленко, 1972, с. 122). Існує декілька шляхів передачі інтернаціональної лексики, але в реаліях арабської мови застосовується два основних: транслітерація та транскрипція. Однією з особливостей саме в арабській мові є інваріантність написання, тобто можливість виникнення декількох варіантів написання одного й того самого терміну при транслітерації арабською мовою. Для арабської мови є характерним поряд з інтернаціональними термінами мати також і чисто арабський еквівалент або навіть декілька. Завдяки цьому, арабська мова може зберігати свою мову та одночасно збагачувати лексичний склад мови.

А) Переважна більшість досліджуваної нами інтернаціональної лексики походить з грецької або латинської мов.

1. Термін "географія" походить з грецької (ge – земля та grapho – пишу, креслю, малюю), арабською транслітерується جغرافيا, спостерігаємо скорочення довгої голосної.
2. Термін "біологія" походить з грецької мови (bios – життя та logos – слово, вчення), в арабській мові транслітерується بيولوجيا. Відбулось заміщення голосної "o" на "y". Арабським еквівалентом для цього терміну є علم الاحياء, що дослівно перекладається як "наука живих".

3. Термін "психологія" арабською мовою передається *بسيكولوجيا* або *سيكولوجيا* та є транслітерацією з грецької мови (*psyche* – душа та *logos* – слово, вчення). Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у" та приголосних "п" та "х" на "б" та "к" відповідно. Також є арабський еквівалент *علم النفس*, що перекладається наука душі та *نفسية* – душевний склад, психологія.
4. Термін "мікроскоп" походить з грецької (*mikros* – малий, маленький та *skopeo* – дивлюся) та транслітерується *مكروسكوب* або *ميكروسكوب*. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у", інваріантність написання довгої "і" та заміщення приголосної "п" на "б". Арабськими варіантами є *جاهرة، مجهر، نظارة مكبرة*.
5. Термін "антропологія" походить з грецької мови (*anthropos* – людина та *logos* – слово, вчення) та транслітерується *انثروبولوجيا*. Спостерігаємо заміщення літер "о" та "п" на "у" та "б" відповідно. Арабськими еквівалентами є *علم اصول اجناس*, тобто знання коренів роду та *علم الاجناس البشرية*, тобто знання людського роду.
6. Термін "опіум" походить з грецької мови (*opion* – маковий сік), арабською мовою транслітерується *افيون*, із заміщенням приголосних "п" та "м" на "ф" та "н" відповідно, та заміщенням голосної "о" на "у".
7. Термін "онтологія" походить з грецької мови (*ontos* – суще та *logos* – слово, вчення), арабською мовою транслітерується *انطولوجيا*, із заміщенням голосної "о" на "у". Арабським еквівалентом є *علم الوجود*, тобто наука існування.
8. Термін "телефон" походить з грецької мови (*tele* - далеко та *phone* - звук), арабською мовою транслітерується *تلفون* або *تليفون*, спостерігаємо інваріантність написання з або без довгої "і". Арабським еквівалентом є *هاتف* або *ارزیز*.
9. Терміни "телеграф" або "телеграма" походять з грецької мови (*tele* – далеко та *gramma* – межа, буква), арабською передаються одним

- словом **تلغراف**. Спостерігаємо скорочення довгих голосних та набуття двозначності у слова **تلغراف**. Також, є арабські еквіваленти: **برق، برقية**.
10. Термін "топографія" походить з грецької мови (**topos** - місце та **grapho** - пишу, креслю, малюю), арабською мовою транслітерується **توبوغرافيا** **طبوغرافية، طبوغرافيا**. Спостерігаємо інваріантність написання, що проявляється у використанні "ط" та "ت" для передачі звуку "т", заміщення голосної "о" на "у", заміщення приголосної "п" на "б", можливе скорочення довгої голосної "у" та можливе додавання типового арабського закінчення "ة".
11. Термін "католицький" походить від грецького слова (**katholikos** – загальний) та арабською транслітерується двома варіантами **كاتوليكي** або **كتوليكي**. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у".
12. Термін "міфологія" походить з грецької мови (**mythos** – віддання, оповідь та **logos** – слово, вчення), та арабською мовою транслітерується **ميثولوجيا**. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у".
13. Термін "гормон" походить з грецької мови (**hormao** – приводити в рух, спонукати) та арабською мовою транслітерується двома варіантами **هورمون** або **هرمون**, тобто можливе скорочення довгої голосної. Також спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у". Арабським еквівалентом є **تور**.
14. Термін "зоологія" походить з грецької мови (**zoon** – тварина, жива істота та **logos** – наука, вчення), арабською мовою транслітерується **زولوجيا**. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у". Арабським еквівалентом є **علم الحيوان**, тобто наука тварин.
15. Термін "барометр" походить з грецької мови (**baros** – тягар, вага та **metreo** – вимірюю), арабською мовою транслітерується двома варіантами **بارومتر** та **برومتر**. Спостерігаємо скорочення довгих голосних та заміщення голосної "о" на "у". Арабськими еквівалентами є **مقياس الضغط الجو** (вимірювач атмосферного тиску) та **ميزان ثقل الهواء** (вимірювач ваги повітря).

16. Термін "термометр" походить з грецької мови (therme – тепло, жар та metreo – вимірюю), арабською мовою транслітерується *ترمومتر*. Спостерігаємо скорочення довгих голосних та заміщення голосної "o" на "y". Арабськими еквівалентами є *قسطر* та *محرار* (термометр), *قياس الحرارة* (вимірювач спеки) та *ميزان الحرارة* (вимірювач спеки).
17. Термін "монолог" походить з грецької мови (monos - один, єдиний та logos – слово, вчення) та арабською мовою передається *منولوج*. Спостерігаємо скорочення довгої голосної та заміщення голосної "o" на "y".
18. Термін "геофізика" походить з грецької мови (ge – земля та physis – природа), арабською мовою транслітерується *جيوفيزيا*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y". Арабськими еквівалентами є *علم طبيعة الارض* (наука природи землі) та *فيزياء الارض* (фізика землі).
19. Термін "музика" походить з грецької мови (musike – мистецтво муз), арабською мовою транслітерується *موسيقى*. Арабським еквівалентом є *طرب*.
20. Термін "механіка" походить з грецької мови (mechanike (techne) – наука про машини, мистецтво побудови машин), арабською мовою транслітерується двома способами *مكنيكا* та *ميكانيكا*, тобто можливе скорочення довгих голосних. Арабськими еквівалентами є *حليات* (механіка) та *علم الحيل* (наука виходу).
21. Термін "хлорофіл" походить з грецької мови (chloros – зелений та phyllon – аркуш), арабською мовою транслітерується *كلوروفيل*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y". Арабським еквівалентом є *يخضور*.
22. Термін "фізіологія" походить з грецької мови (physis – природа та logos – слово, вчення), арабською мовою транслітерується двома способами *فسيولوجيا* або *فيسيولوجيا*. Спостерігаємо можливе скорочення довгої голосної та заміщення голосної "o" на "y". Арабським еквівалентом є *علم وظائف الاعضاء*, тобто наука діяльності органів.

23. Термін "філармонія" походить з грецької мови (phileo – люблю та harmonia – зв'язок, стрункість, відповідність), арабською мовою передається *فلهارمونيك*. Спостерігаємо скорочення довгих голосних та заміщення голосної "o" на "y".
24. Термін "геологія" походить з грецької мови (ge – земля та logos – слово, вчення), арабською мовою транслітерується *جيولوجيا*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y". Арабським еквівалентом є *علم الارض*, тобто наука землі.
25. Терміни "сантиметр" та "кілометр" мають греко-латинське коріння (лат. centum – сто, грец. chiloі – тисяча та metron – міра) та арабською транслітерується *سنٲيمتر* та *كيلومتر*. Спостерігаємо скорочення довгих голосних та заміщення голосної "o" на "y". Особливістю таких термінів як санти- та кілометр є те, що при відсутності в арабській мові скорочень ці терміни можуть скорочуватись: *سنٲيمتر* – *سم* та *كيلومتر*; *سنٲي* – *كلم*.
26. Термін "вірус" походить з латини (virus – отрута) та арабською мовою транслітерується *فيروس*. Спостерігаємо заміщення приголосної "v" на "ф" та голосної "o" на "y".
27. Термін "домініон" походить з латини (dominium – володіння), арабською мовою транслітерується *دومنيون*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y". Арабським еквівалентом є *ممتلكات*, тобто майно, володіння.
28. Термін "гідроген" походить з латини (hydrogenium – водень), арабською мовою транслітерується *هيدروجين*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y".
29. Термін "динозавр" походить від наукової латинської назви dinosauria, та транслітерується арабською мовою *ديناصور*.
30. Термін "балет" походить з латини (ballare – танцювати) та арабською мовою транслітерується *باليه*.

31. Термін "цемент" походить з латини (caementum – тесаний камінь), арабською мовою транслітерується *سمنت* або *سيمنتو* або *شيمنتو* або транслітерується та додається типовий для арабської префікс – *اسمنت*. Тобто спостерігаємо інваріантність написання та скорочення довгих голосних.
32. Термін "логарифм" походить з латини (logarithmus – логарифм) та арабською мовою транскрибується *لوغارثم* або *لوغارثما*. Спостерігаємо скорочення довгої голосної, заміщення голосної "о" на "у" та приголосної "ф" на "с". Арабськомовним еквівалентом є *نسب رياضي*, тобто математичний зв'язок.
33. Термін "метро" походить з французької мови (metro, яке є скороченням від metropole), що в свою чергу походить з латини (metropolis – метрополія) та арабською мовою транслітерується *مترو*. Спостерігаємо скорочення довгої голосної та заміщення "о" на "у".
34. Термін "Барій" походить з латини (Barium) та арабською мовою транслітерується *باريوم*.
35. Термін "консиліум" походить з латини (consilium – обговорення, нарада), арабською мовою передається як *كونسولتو*. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у" та зміну закінчення.
36. Термін "Неон" походить з латини (Neon) та арабською мовою транслітерується *نيون*. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у".
37. Термін "статус-кво" походить з латини (status quo – буквально – статус, в якому) та арабською транслітерується *ستاتيكو*. Спостерігаємо злиття слова та усічення "с" в середині слова.
38. Термін "інтернаціонал" походить з латини (inter – між та nation – народ), арабською мовою транслітерується *انترناسيونال*. Арабським еквівалентом є *اممية* та *الدولية*.

Найбільша кількість інтернаціональної лексики в арабській мові має грецьке або латинське коріння. Як правило, такі терміни транслітеруються арабською мовою (іноді наявні декілька варіантів написання), також можливі

арабськомовні еквіваленти. Враховуючи особливості арабської мови, часто спостерігаємо заміщення літер та усічення довгих голосних.

В) Поруч зі звичайними інтернаціоналізмами грецького або латинського походження, можливі також еллінізми та латинізми. Як правило, такі терміни утворюються за допомогою транслітерації та додавання типових для арабської мови префіксів та закінчень. Вони зустрічаються не так часто, як просто інтернаціоналізми грецького та латинського походження, проте залишаються досить розповсюдженим явищем.

1. Термін "морфологія" походить з грецької мови (morphē – форма та logos – слово, вчення), арабською мовою транслітерується як مورفولوجية. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у" та додавання типового арабського закінчення "ة". Арабськими еквівалентами є علم الصرف، علم التصريف، тобто наука відмінювання та відмінювання.
2. Термін "магнетизм" походить з грецької мови (magnetis – магніт), арабською мовою транслітерується як مغناطيسية. Спостерігаємо скорочення довгої голосної та додавання типового арабського закінчення "ة".
3. Термін "телеметрія" походить з грецької мови (tele – далеко та metreo – вимірюю), арабською мовою транслітерується як تلمترية. Спостерігаємо скорочення довгих голосних та додавання типового арабського закінчення "ة".
4. Термін "стратегія" походить з грецької мови (strategia - наука війни або наука полководця), арабською мовою транслітерується з додаванням типового арабського закінчення "ة" – استراتيجية. Також є інший варіант транслітерації, з додаванням типового арабського префіксу та закінчення – استراتيجية. Арабським еквівалентом є سوقية.
5. Термін "прагматизм" походить з грецької мови (pragmatos – справа, дія), арабською мовою транслітерується як براغماتية. Спостерігаємо заміщення приголосної "п" на "б", усічення оригінального закінчення "с" та додавання типового арабського "ة".

6. Термін "філософія" походить з грецької мови (phileo - люблю та sophia – мудрість), в арабській мові використали лише приголосні літери та додали типове арабське закінчення "ة" – فلسفة. Також, від цього кореню утворені терміни "філософи" - فيلسف, та "займатися філософією" - تفلسف. Це свідчить про те, що термін не сприймається як запозичення та повністю асимілювався в мову. Арабськими еквівалентами є حكمة (мудрість, філософія) та حكيم (мудрець, філософ).
7. Терміни "гідрогенезація" та "гідрування" походять з латини (hydrogenium - водень), в арабській мові скоротили довгі голосні та додали типове арабське закінчення "ة" – هدرجة.
8. Термін "колоніалізм" походить з латини (colonia - поселення). Арабською мовою транслітерується كولونيالية. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y", усічення оригінального закінчення "c" та додавання типового арабського "ة". Арабським еквівалентом є استعمار, тобто колоніалізм, заселення.
9. Термін "нота" походить з латини (nota – буквально – письмовий знак), арабською мовою транслітерується та додається типове арабське закінчення "ة" – نوتة. Арабським еквівалентом є مجسدة.
10. Термін "мода" походить з латини (modus – образ, спосіб, правило, розпорядження), арабською транслітерується з додаванням типового арабського закінчення "ة" – مودة. Також спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y". Арабськими еквівалентами є كسم، زى.
11. Термін "диктатура" походить з латини (dictatura – необмежена влада), арабською виникла інваріантність написання – دكتاتورية або دیکتاتوریه. Спостерігаємо можливе скорочення довгої голосної, заміщення голосної "o" на "y" та додавання типового арабського закінчення "ة".
12. Термін "медаль" походить з латини (metallum – метал), арабською мовою транслітерується двома способами – مدالية або ميدالية. Спостерігаємо заміщення приголосної "t" на "д", додавання типового арабського закінчення "ة" та можливе скорочення довгої голосної.

13. Термін "студія" походить з латини (studeo – старанно працюю, займаюся), арабською мовою транслітерується *استوديو*, або транслітерується з додаванням типового арабського префіксу *استديو* та *استوديو*. Спостерігаємо інваріантність написання, можливе скорочення довгої голосної та заміщення голосної "o" на "y". Арабськими еквівалентами є *محرّف* та *مرسم*.
14. Термін "єгиптологія" має грецьке коріння (logos – наука, вчення). Є декілька варіантів цього терміну: звичайна транслітерація – *اجتولوجيا* або *ايجبتولوجيا*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y" та приголосної "п" на "н" або "б". Також виник термін-виключення – *مصرولوجية*, що створений за допомогою поєднання арабської назви Єгипту (*مصر*) та грецького кореню (logos – наука, вчення) з додаванням типового арабського закінчення "ة".

Еллінізми та латинізми досить розповсюджене явище для арабської інтернаціональної лексики. Такі терміни як правило транслітерують, в них скорочують голосні або приголосні, заміщують неіснуючі в арабській літери та додають типові для арабської мови префікси та закінчення.

С) Інтернаціональна лексика європейського походження не так розповсюджена, порівняно з лексикою грецького або ж латинського походження. Більшість лексики англійського походження, зустрічаються терміни французького, німецького та італійського походження. Зазвичай, всі ці терміни називають сучасні явища та технології, які виникли в ХІХ-ХХІ ст. Така лексика транслітерується або ж транскрибується.

1. Термін "фільм" походить з англійської мови (film - плівка), арабською мовою транслітерується *فلم*. Спостерігаємо усичення довгої голосної. Арабським еквівалентом є *رق*.
2. Термін "клуб" походить з англійської мови (club), арабською мовою транслітерується *كلوب*. Арабськими еквівалентами є *ناد*, *انتدى*, *منتدى* та *ندى*.

3. Термін "маневр" походить з французької мови (manoeuvrer – маніпуляція, маневр), арабською мовою транскрибується *مناورة*. Спостерігаємо скорочення довгої голосної та додавання типового арабського закінчення "ة".
4. Термін "кліше" походить з французької мови (cliche), арабською мовою транскрибується *كليشة* або *كليشيه*. Спостерігаємо інваріантність написання, додавання типового арабського префіксу та типового арабського закінчення "ة" або "ه". Арабським еквівалентом є *روسم*.
5. Термін "кіно" походить з французької мови (cinema), арабською мовою транскрибується трьома варіантами *سينما*, *سيننا* та *سينما*. Спостерігаємо різні варіанти усічення довгих голосних. Арабським еквівалентом є *خيالة*.
6. Термін "командир" походить з французької мови (commandeur – командор), арабською мовою транскрибується *قمدان*. Спостерігаємо усічення довгих голосних та зміну закінчення. Також існують арабські еквіваленти *فريق* та *حكمدار*.
7. Термін "банкнота" походить з німецької мови (Banknote – банківський квиток; від Bank – банк та Note – запис, квиток), арабською мовою транслітерується *بنكوت*. Спостерігаємо усічення довгої голосної та заміщення голосної "o" на "y".
8. Термін "робот" має чеське походження (robot) та арабською мовою транслітерується *روبوط*. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y".
9. Термін «поліс» походить з італійської мови (polizza – розписка, квитанція), арабською мовою транскрибується *بالصة* або *بوليسة*. Спостерігаємо інваріантність написання, яка проявляється у використанні літер "ص" та "س" для передачі звуку "ц", використанні літер "ا" та "و" для передачі звуку "o", можливе усічення довгої голосної та додавання типового арабського закінчення "ة". Арабським еквівалентом є *وثيقة التامين* (страховий документ, акт).

В арабській мові зустрічаються терміни європейського походження. Як правило, терміни англійського та німецького походження транслітеруються, французького та італійського – транскрибуються.

D) В арабському лексичному фонді інтернаціоналізмів наявний пласт запозичень з китайської або японської мов. Такі терміни не надто розповсюджені, та, як правило, називають явища відсутні в Арабському Світі. Арабською мовою ці терміни передаються за допомогою транскрибування.

1. Термін "ікебана" походить з японської мови (ikebana), арабською мовою транскрибується ايكيبانا.
2. Термін "гейша" походить з японської мови (geisha – художник, митець, гейша; gei – мистецтво, sha – суб`єкт, той хто робить щось), арабською мовою транскрибується غيشا.
3. Термін "катана" походить з японської мови (katana – меч з одностороннім клинком, катана; kata – одна сторона, na – вістря), арабською мовою транскрибується كاتانا.
4. Термін "чай" походить з китайської мови (cha), арабською мовою транскрибується شاي.
5. Термін "женьшень" походить з китайської мови (zhi gen – буквально – корінь життя; gen – корінь, zhi – життя), арабською мовою транскрибується جنسنغ. Спостерігаємо усічення всіх довгих голосних та передачу звука "ч" літерою "س".

E) Значний внесок до фонду інтернаціональної лексики внесла арабська цивілізація, як за часів існування Арабського Халіфату, так і пізніше. Низка звичних для нас термінів, які ми використовуємо в повсякденному житті, є арабськими за походженням.

Такі терміни як "алгебра" (الجبر), "алкоголь" (الكحول), "адмірал" (اميرال), "жираф" (زرافة), "софа" (صف), "тариф" (تعريفة), "скриня" (صندوق), "кава" (قهوة), "шафран" (زعفران), "цифра" (صفر) та "еліксир" (الاكسير) має саме арабське походження.

Велика кількість інтернаціоналізмів арабського походження розповсюдилась завдяки тому, що в інших країнах таких явищ не було. Як правило, це лексика пов'язана з мусульманською релігією. Це такі терміни як "Іслам" (الإسلام), "Умма" (أمة), "шаріат" (شريعة), "гіджра" (هجرة), "мечеть" (مسجد), "шейх" (شيخ), "халіф" (خليفة) та "Коран" (قران).

Значна частина інтернаціоналізмів прийшла з перської мови, особливо в арабську мову, яка більш тісно пов'язана з Персією.

1. Термін "піжама" походить з перської мови (paĵame – одяг для ніг; від pa – нога та ĵamah – одяг), арабською мовою транслітерується بجامعة або بيجاما. Арабськими еквівалентами є نيم та منامة.
2. Термін "жасмин" походить з перської мови (jasmin) та арабською мовою транслітерується يسمين.
3. Термін "караван" походить з перської мови (karvan), арабською мовою транслітерується قيروان. Існує також велика кількість арабських еквівалентів ركب, ركاب, سيارة, عير та قافلة.

Отже, в арабській мові функціонує інтернаціональна лексика грецького, латинського, англійського, німецького, італійського, французького, китайського, японського, китайського та перського походження.

3.2 Специфіка функціонування інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Становлення і розвиток будь-якої мови відбувається за певними законами. Жодна мова світу не може еволюціонувати і функціонувати ізольовано від інших мов. У переважній більшості випадків термінологи намагаються вибрати оптимальні варіанти поєднання власне національних, інтернаціональних та запозичених одиниць. Ці ж тенденції можна спостерігати в особливій частині словникового складу мови – термінології.

Наше дослідження присвячено опису специфіки функціонування інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Пропонуємо розглянути такий приклад:

البوليمر هو مصطلح عام يستخدم في الأساس لوصف جزيء طويل من وحدات بناء ووحدات متكررة مترابطة معا عن طريق روابط كيميائية، وعملية تحويل هذه الوحدات إلى بوليمر تسنى بلمرة، وهذه الوحدات تتكون من المونومرات والتي غالبا ما تكون جزيئات صغيرة ذات وزن جزيء قليل، ويمكن أن تكون هذه المونومرات متطابقة أو مشتبكة بمجموعة كيميائية أو أكثر (جهان، عقوب، ٢٠١٩، ص. ٢).

Полімер – це загальний термін, який використовується в основному для опису довгої молекули будівельних та повторюваних одиниць, з'єднаних між собою хімічними зв'язками, Процес перетворень цих одиниць у полімер забезпечує полімеризацію, ці одиниці складаються з мономерів, які часто є невеликими молекулами з низькою молекулярною масою, вони можуть бути ідентичні або зшиті з однією або кількома хімічними групами.

У даному прикладі використовується чотири інтернаціоналізми: полімер, полімеризація, мономер та хімічний.

1. Термін "полімер" походить з грецької мови (poly – багато, meros – частина, багатоскладовий), арабською мовою транслітерується بوليمر, ми спостерігаємо, що відбулась заміна звука "п" на "б" та скорочення довгої голосної. Множина утворюється теж типовою для арабської мови формою: додається закінчення "ات", що свідчить про те, що термін досить добре асимілювався в мові. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні використовується два рази: перший раз в ролі підмета (називний відмінок, означений стан), пізніше в ролі додатку (родовий відмінок, неозначений стан), обидва рази в однині.

2. Термін "полімеризація" має таке ж походження, арабською передається як بلمرة. Ми зауважили, що термін має типову арабську будову, а саме – відсутність довгих голосних та типове арабське закінчення "ة", а також типову для арабської мови множину "ات", що свідчить про те, що термін чудово асимілювався в мові та, ймовірно за все, використовується носіями без усвідомлення того, що це слово іншомовного походження. Термін –

однозначний, має називне лексичне значення. В реченні використовується в ролі додатку в знахідному відмінку в неозначеному стані в однині.

3. Термін "мономер" походить з грецької (μονο – один, μέρος – частина, багатоскладовий), арабською мовою передається як مونومر, що є транслітерацією. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y". Множина утворюється теж типовою для арабської мови формою: додається закінчення "ات", що свідчить про те, що термін досить добре асимілювався в мові. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні використовується в множині два рази: перший раз в ролі додатку в родовому відмінку в означеному стані, другий – в ролі підмету в називному відмінку в означеному стані.

4. Термін "хімічний" має арабське походження (كيميا – хімія) і широко використовується по всьому світу. Термін – однозначний, має називне лексичне значення, в прикладі використовується в жіночому роді. В реченні виступає в ролі означення в родовому відмінку в неозначеному стані в однині.

Розглянемо наступний приклад:

ومن أمثلة إدارة النفايات الناجحة إعادة معالجة القوارير المصنوعة من تريفталيت البولي إيثيلين لتحويلها إلى ألياف من البولистер ولقد نجحت اليابان في عام 2010 في إعادة تدوير 72% من القوارير المصنوعة من تريفталيت البولي إيثيلين وإعادة تدوير البلاستيك أهمية بالغة ودور مهم في الحد من نفاذ المصادر وتحقيق التنمية المستدامة وذلك بتأمين المواد الأولية من استغلال المخلفات (جهان، عقوب، ٢٠١٩ ص. ٢).

Прикладом успішного поводження з відходами є переробка пляшок з поліетилентерефталату на поліестерні волокна. У 2010 році Японії вдалося переробити 72% пляшок з поліетилентерефталату, а переробка пластику має велике значення, вона відіграє важливу роль у зменшенні вичерпання ресурсів та має стабільний розвиток за рахунок захисту сировини від експлуатації відходів.

У даному прикладі ми спостерігаємо три інтернаціоналізми: "поліетилентерефталат", "поліестер" та "пластик".

1. Термін "поліетилентерефталат" походить з грецької та англійської мов (гр.: poly – багато, aither – повітря, ефір та hyle – деревина; англ.: terephthalate – терефталат), арабською мовою транслітерується تريفثاليت البولي إيثيلين, ми бачимо, що арабською слово поділене на три частини, порядок яких відрізняється від звичного варіанту, використання артиклю до частки "poly" та заміну звука "п" на "б". Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні використовується два рази, обидва рази виступає в ролі додатка в родовому відмінку в однині.

2. Термін "поліестер" походить з грецької та латини (гр.: poly – багато, лат: aetum – кисле вино, оцет), арабською мовою передається як بوليستر, ألياف البولي إستر, ألياف عديد الإستر, спостерігаємо скорочення голосних та заміну звука "п" на "б". Не має форми множини. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі додатку в родовому відмінку в означеному стані в однині.

3. Термін "пластик" походить з грецької мови (plastikos – пластичний), арабський еквівалент – بلاستيك, транслітерація, такий варіант не має форми множини. Існує ще один варіант написання – بلاستيكية (додається типове арабське закінчення "ية", форма множини також типова "ات") Термін – двозначний ("пластик" та "пластмаса", в прикладі використовується в першому значенні), має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі другого члена ідафної конструкції в родовому відмінку в означеному стані в однині.

Проаналізуємо наступний приклад:

سهلت التقنية الحديثة عملية الاتصال والتواصل بين أطياف المجتمع... فساعد إتاحة الإنترنت وانتشار وسائل التواصل الاجتماعي على تحقيق أهداف عدة كان يصعب إيجادها على أرض الواقع..... يسعى هذا البحث الموسوم بـ (باثولوجيا التحرش بين الشريعة والإعلام، التحرش الافتراضي نموذجاً) إلى البحث في حقيقة التحرش الجنسي، وتركيز القول على التحرش الإلكتروني أو التحرش الصامت.....(بدر بن سالم، ٢٠٢١، ص. ١).

Сучасні технології полегшили процес комунікації між різними суспільствами..... Доступність Інтернету та поширення соціальних мереж

допомогли досягти кількох цілей, які було важко знайти на місцях.....
 Дослідження "Патологія домагань між шариатом і ЗМІ, віртуальне домагання як модель" має на меті дослідити реальність сексуальних домагань і зосереджене на електронних домаганнях або тихих домаганнях.....

Спостерігаємо чотири інтернаціоналізми: "технологія", "Інтернет", "патологія" та "електронний".

1. Термін "технологія" походить з грецької мови (techne – мистецтво, майстерність, уміння та logos – слово, вчення), арабською мовою передається *تقنية* або *تكنولوجيا*. В першому варіанті можна побачити скорочення голосних і навіть приголосних, а в другому транслітерацію. Обидва варіанти мають типову арабську множину "ات". Також цікавим є той факт, що в різних варіантах написання використовується дві різні літери на позначення звуку "к": "ك" та "ق". Термін – двозначний (має значення "техніка" та "технологія"; тут використовується значення "технологія"), має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі підмету в називному відмінку в означеному стані в однині.

2. Термін "Інтернет" походить з англійської мови (internet – є скороченням від internetwork (міжмережовий), від inter – між та network – мережа), арабською мовою транслітерується *انترنت*. Спостерігаємо тут типове для арабської мови скорочення довгих голосних. Використовується лише в формі однини. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі другого члена ідафної конструкції в родовому відмінку в означеному стані в однині.

3. Термін "патологія" походить з грецької мови (pathos – страждання, хвороба та logos – слово, вчення), арабською мовою транслітерується *باطولوجيا*. Спостерігаємо заміну звуку "п" на "б" та заміну голосної заміну звуку "о" на "у". Не має множини. Існує також арабський еквівалент *علم الأمراض* (дослівно – наука хвороб). Термін – однозначний, має

називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі підмета та першого члена ідафної конструкції в називному відмінку в означеному стані в однині.

4. Термін "електронний" походить з французької мови (électronique – електронний), арабською вживається як إلكتروني, що є транскрипцією. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y" та типове для арабської мови закінчення прикметника "ي". Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі означення в родовому відмінку в означеному стані в однині чоловічого роду.

Розглянемо наступний приклад:

يمثل تعبير (إيدولوجيا) مصطلحا مفتاحيا في حوار معاصر بين الأكاديميين والدكاترة والمفكرين في دوائر متقاطعة أوروبية أمريكية إسلامية عربية إفريقية (قيصر موسى الزين، ٢٠٠٢، ص. ٢).

Ідеологія є ключовим терміном у сучасному діалозі між академіками, докторами наук та мислителями в пересічних європейських, американських, ісламських, арабських та африканських колах.

У наведеному прикладі використовується чотири інтернаціоналізми: "ідеологія", "академік", "доктор" та "Іслам".

1. Термін "ідеологія" походить з грецької мови (idea – ідея та logos-слово, вчення), арабською мовою транслітерується ايدولوجيا або ايدولوجية. Спостерігаємо заміщення голосної "o" на "y" та можливе додавання типового арабського закінчення "ة". Форма множини у обох варіантів – типове арабське закінчення "ات". Арабськими еквівалентами є عقيدة (догма, ідеологія) та مذهب (доктрина, ідеологія, теорія, школа). Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі підмету в називному відмінку в неозначеному стані в однині.

2. Термін "академік" походить із грецької мови (akademeia – слово, утворене від імені Академ, має значення *вчитель, наставник*). Арабською мовою транскрибується – أكاديمي. Має типову для арабської мови форму множини "ون". Арабський еквівалент слова – مجعي. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі додатку в родовому відмінку в означеному стані у формі множини.

3. Термін "доктор" теж бере початок з грецької мови (didaktor – учитель). Арабською транслітерується دكتور, може означати не лише "доктор (наук)", але й "лікар, мудрець". Спостерігаємо скорочення довгої голосної та заміщення голосної "o" на "u". Має ламану форму множини "دكاترة". Термін – багатозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі додатку в родовому відмінку в означеному стані у формі множини.

4. Термін "Іслам" походить з арабської мови (إسلام – смирення, сумирність, упокоєння Єдиному Богу), розповсюдився по всьому світу як назва світової релігії. Не має форми множини. Термін – багатозначний, має називне лексичне значення. В прикладі використовується у формі прикметника в жіночому роді, з типовим арабським закінченням "ية". В реченні виступає в ролі означення в родовому відмінку в неозначеному стані у формі однини.

Проаналізуємо наступний приклад:

بدأت وزارة الصحة المصرية في تطبيق إستراتيجية متكاملة تهدف إلى تقييد هؤلاء المرضى (من حيث العد الكمي للفيروس سي و درجة تأثر حالة الكبد) (أ.د. جمال عصمت، ٢٠١٨، ص. ٢).

Міністерство охорони здоров'я Єгипту розпочало реалізацію комплексної стратегії, спрямованої на обмеження цих пацієнтів (з точки зору загальної кількості гепатиту С та ступеня ураження печінки).

У наведеному прикладі використовується два інтернаціоналізми: "стратегія" та "вірус".

1. Термін "стратегія" походить з грецької мови (strategia - наука війни або наука полководця), арабською мовою транслітерується з додаванням типового арабського закінчення "ة" – إستراتيجية. Також є варіант транслітерації з додаванням типового арабського префіксу та закінчення – إستراتيجية. Форма множини у обох варіантів – типове арабське закінчення "ات". Арабським еквівалентом є سوقية. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі другого члена ідафної конструкції в родовому відмінку в неозначеному стані у формі однини.

2. Термін "вірус" походить з латини (virus – отрута) та арабською мовою транслітерується فيروس. Спостерігаємо заміщення приголосної "в" на "ф" та голосної "о" на "у". Множина утворюється типовою для арабської мови формою: додається закінчення "ات". Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі додатку в родовому відмінку в означеному стані у формі однини.

Розглянемо наступний приклад:

تهدف الدراسة الحالية لاستعراض نموذج عن الكتابات المابعد كولونيالية التي عنيت بمسألة الهوية، من خلال تناول أفكار عالم الاجتماع الإيراني علي شريعتي، الذي نهل من المنهجية الماركسية والفكر الإسلامي عامة والمذهب الشيعي خاصة، من أجل نحت هوية اجتماعية إيرانية فريدة من نوعها. لكن ينبغي التنبيه إلى أن شريعتي لم يتبنى الفلسفة المادية.....(علي سعدي، ٢٠١٧، ص.١).

Дане дослідження має на меті розглянути модель постколоніальних робіт, які розглядали питання ідентичності, звернувшись до ідей іранського соціолога Алі Шаріаті, який спирався на марксистську методологію та ісламську думку в цілому та шиїтську доктрину зокрема, щоб створити унікальну іранську соціальну ідентичність. Але слід зазначити, що Шаріаті не прийняв матеріалістичну філософію.....

У наведеному прикладі використовується п'ять інтернаціоналізмів: "колоніалізм", "марксистський", "ісламський", "шиїтський" та "філософія".

1. Термін "колоніалізм" походить з латини (colonia - поселення). Арабською мовою транслітерується كولونيالية. Спостерігаємо заміщення голосної "о" на "у", усічення оригінального закінчення "с" та додавання типового арабського "ة". Арабським еквівалентом є استعمار, тобто колоніалізм, заселення. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі другого члену ідафної конструкції в родовому відмінку в неозначеному стані у формі однини.
2. Термін "марксистський" походить від імені радянського філософа Карла Маркса. Арабською мовою транслітерується ماركسي. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в

ролі означення в родовому відмінку в означеному стані у формі однини жіночого роду.

3. Термін "ісламський" походить з арабської мови (إسلام – смирення, сумирність, упокоєння Єдиному Богу), розповсюдився по всьому світу як назва світової релігії. Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В прикладі використовується у формі прикметника в чоловічому роді. В реченні виступає в ролі означення в родовому відмінку в означеному стані у формі однини.
4. Термін "шиїтський" походить з арабської мови (شيعة – прихильники, група; поширився по всьому світу як назва течії Ісламу). Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В прикладі використовується у формі прикметника в чоловічому роді. В реченні виступає в ролі означення в родовому відмінку в означеному стані у формі однини.
5. Термін "філософія" походить з грецької мови (phileo - люблю та sophia – мудрість), в арабській мові використали лише приголосні літери та додали типові арабське закінчення "ة" – فلسفة. Також, від цього кореню утворені терміни "філософи" - فيلسف, та "займатися філософією" - تفلسف. Це свідчить про те, що термін не сприймається як запозичення та повністю асимілювався в мову. Арабськими еквівалентами є حكمة (мудрість, філософія) та حكيم (мудрець, філософ). Термін – однозначний, має називне лексичне значення. В реченні виступає в ролі додатку в знахідному відмінку в означеному стані у формі однини.

Отже, в нашій роботі ми дослідили специфіку функціонування 105 інтернаціональних термінів в арабомовному науковому дискурсі. Як правило терміни транскрибуються, рідше транслітеруються (див. Додаток А). Масова частка цих термінів – іменники, іноді зустрічаються прикметники та дієслова (див. Додаток В). У реченнях зазвичай виступають в ролі додатку (див. Додаток С).

Висновки до Розділу 3

Становлення і розвиток будь-якої мови відбувається за певними законами. Жодна мова світу не може еволюціонувати і функціонувати ізольовано від інших мов. У переважній більшості випадків термінологи намагаються вибрати оптимальні варіанти поєднання власне національних, інтернаціональних та запозичених одиниць. Ці ж тенденції можна спостерігати в особливій частині словникового складу мови – термінології. Наше дослідження присвячено опису специфіки функціонування інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Найбільша кількість інтернаціональної лексики в арабській мові має грецьке або латинське коріння. Як правило, такі терміни транслітеруються арабською мовою (іноді наявні декілька варіантів написання), також можливі арабськомовні еквіваленти. Враховуючи особливості арабської мови, часто спостерігаємо заміщення літер та усічення довгих голосних.

Еллінізми та латинізми також досить розповсюджене явище для арабської інтернаціональної лексики. Такі терміни як правило транслітерують, в них скорочують голосні або приголосні, заміщують неіснуючі в арабській літері та додають типові для арабської мови префікси та закінчення.

Інтернаціональна лексика європейського походження не так розповсюджена, порівняно з лексикою грецького або ж латинського походження. Більшість лексики англійського походження, зустрічаються терміни французького, німецького та італійського походження. Як правило, терміни англійського та німецького походження транслітеруються, французького та італійського – транскрибуються. Зазвичай, всі ці терміни називають сучасні явища та технології, які виникли в XIX-XXI ст.

В арабському лексичному фонді інтернаціоналізмів наявний пласт запозичень з китайської або японської мов. Такі терміни не надто розповсюджені, та, як правило, називають явища відсутні в Арабському

Світі. Арабською мовою ці терміни передаються лише за допомогою транскрибування.

Значний внесок до фонду інтернаціональної лексики внесла арабська цивілізація, як за часів існування Арабського Халіфату, так і пізніше. Низка звичних для нас термінів, які ми використовуємо в повсякденному житті, є арабськими за походженням.

Велика кількість інтернаціоналізмів арабського походження розповсюдилась завдяки тому, що в інших країнах таких явищ не було. Як правило, це лексика пов'язана з мусульманською релігією. Значна частина інтернаціоналізмів прийшла з перської мови, особливо в арабську мову, яка більш тісно пов'язана з Персією.

В нашій роботі ми дослідили специфіку функціонування 105 інтернаціональних термінів в арабомовному науковому дискурсі. Як правило терміни транскрибуються, рідше транслітеруються (див. Додаток А). Масова частка цих термінів – іменники, іноді зустрічаються прикметники та дієслова (див. Додаток В). У реченнях зазвичай виступають в ролі додатку (див. Додаток С).

ВИСНОВКИ

Після проведеної нами роботи ми можемо дати остаточне визначення поняттю "інтернаціоналізм". Інтернаціоналізми або інтернаціональна лексика – це слова, які використовуються у багатьох мовах. Інтернаціоналізми висловлюють поняття міжнародного значення і є одним із видів іноземних слів та існують у багатьох споріднених та неспоріднених мовах світу. Той чи інший елемент є інтернаціональним за умови, якщо він повністю чи частково збігається у своїй зовнішній та внутрішній формах принаймні у трьох неспоріднених мовах.

З розвитком міжнародних економічних відносин, з початком глобалізації, розвивається і мова кожної країни. А це вже включає в себе розвиток та поширення інтернаціональної лексики, яку можна визнати історичним явищем, яку виникає і розвивається, в певних умовах, коли успіхи і досягнення одного народу впливають на весь світ.

Існує декілька принципів класифікації інтернаціоналізмів. В залежності від того, які характеристики та особливості інтернаціоналізмів розглядаються, лінгвісти та мовознавці звертаються до тієї чи іншої класифікації, аби відобразити усю різноманітність та унікальність інтернаціональної лексики. Основними критеріями класифікації інтернаціоналізмів є вмотивованість, від якої залежить функціонування міжнародних слів у лексичі, спосіб запозичення та походження.

Інтернаціоналізми широко розповсюджені не лише в природних, а й також в штучних мовах, де значну частку лексики становить саме інтернаціональна лексика.

Арабська мова, протягом свого існування, збагачувала як інші мови своєю лексикою, так і свій словниковий запас інтернаціоналізмами. Запозичення відбувалось або безпосередньо з мови в мову, або із залученням мови-посередника. І хоча не всі з них закріпилися в мові, все таки

інтернаціональні слова є важливою складовою лексичного словника будь-якої мови, в тому числі і арабської.

Говорячи про інтернаціоналізми не варто також забувати про явище "фальшивих друзів перекладача". Вони поєднують у собі як часткові інтернаціоналізми, так і псевдоінтернаціоналізми. Переважна більшість інтернаціоналізмів є частковими інтернаціоналізмами, а повні інтернаціоналізми – це також окремих випадок часткових інтернаціоналізмів. Небезпека цього явища полягає в тому, що слова легко можуть ввести в оману і спотворити розуміння тексту та, відповідно, його переклад внаслідок свого неправильного перекладу.

Ми дослідили, як сучасна лінгвістика тлумачить науковий текст. Це не лише фінальний продукт мовлення, він також вважається його складним механізмом та посередником комунікації. Саме текст є головною умовою порозуміння між адресантом і адресатом. Універсальна структура наукового тексту допомагає комуніканту не лише сприймати та обробляти інформацію, а й самому її продукувати.

Також ми вивчали методологію лінгвістичних досліджень, яка є одним з найголовніших та найважливіших питань сучасного мовознавства. Основні методи, що використовуються в цій роботі є порівняльно-історичний метод та описовий. Також використано структурний метод, метод порівняння, метод суцільної вибірки, метод кількісного аналізу та функціональний метод. Методологія нашої роботи спрямована на дослідження інтернаціональної лексики, специфіку її походження, використання та функціонування в арабськомовному науковому дискурсі. На нашу думку, комплексне застосування дослідницьких методів дає можливість розкрити особливості різних аспектів теми.

Становлення і розвиток будь-якої мови відбувається за певними законами. Жодна мова світу не може еволюціонувати і функціонувати ізольовано від інших мов. У переважній більшості випадків термінологи намагаються вибрати оптимальні варіанти поєднання власне національних,

інтернаціональних та запозичених одиниць. Ці ж тенденції можна спостерігати в особливій частині словникового складу мови – термінології. Наше дослідження присвячено опису специфіки функціонування інтернаціоналізмів у сучасному арабомовному науковому дискурсі.

Найбільша кількість інтернаціональної лексики в арабській мові має грецьке або латинське коріння. Як правило, такі терміни транслітеруються арабською мовою (іноді наявні декілька варіантів написання), також можливі арабськомовні еквіваленти. Враховуючи особливості арабської мови, часто спостерігаємо заміщення літер та усічення довгих голосних. Переважна кількість інтернаціоналізмів – іменники, іноді можливі прикметники. У реченнях вони зазвичай виступають в ролі підмету або додатку, у випадку з прикметниками – в ролі означення.

Еллінізми та латинізми також досить розповсюджене явище для арабської інтернаціональної лексики. Такі терміни як правило транслітерують, в них скорочують голосні або приголосні, заміщують неіснуючі в арабській літери та додають типові для арабської мови префікси та закінчення. Це в переважній більшості іменники, які в реченнях виконують функцію підметів або додатків. Також цікавою особливістю є те, що на основі приголосних літер запозиченого слова можуть утворитися дієслова, які в реченнях виступають в ролі присудків.

Інтернаціональна лексика європейського походження не так розповсюджена, порівняно з лексикою грецького або ж латинського походження. Більшість лексики англійського походження, зустрічаються терміни французького, німецького та італійського походження. Як правило, терміни англійського та німецького походження транслітеруються, французького та італійського – транскрибуються. Зазвичай, всі ці терміни називають сучасні явища та технології, які виникли в XIX-XXI століттях. Всі досліджені нами інтернаціоналізми були іменниками, тож у реченнях вони функціювали в ролі підметів або додатків.

В арабському лексичному фонді інтернаціоналізмів наявний пласт запозичень з китайської або японської мов. Такі терміни не надто розповсюджені, та, як правило, називають явища відсутні в Арабському Світі. Арабською мовою ці терміни передаються лише за допомогою транскрибування. Це, як правило, лише іменники, що в реченнях використовуються в ролі підмету або додатку.

Значний внесок до фонду інтернаціональної лексики внесла арабська цивілізація, як за часів існування Арабського Халіфату, так і пізніше. Низка звичних для нас термінів, які ми використовуємо в повсякденному житті, є арабськими за походженням. Велика кількість інтернаціоналізмів арабського походження розповсюдилась завдяки тому, що в інших країнах таких явищ не було. Як правило, це лексика пов'язана з мусульманською релігією. Значна частина інтернаціоналізмів прийшла з перської мови, особливо в арабську мову, яка більш тісно пов'язана з Персією. Всі ці терміни – іменники, рідше прикметники (можуть бути утворені на основі запозичених іменників), у реченнях функціонують як підмети, додатки та означення.

В нашій роботі ми дослідили специфіку функціонування 105 інтернаціональних термінів в арабомовному науковому дискурсі. Як правило терміни транскрибуються, рідше транслітеруються (див. Додаток А). Масова частка цих термінів – іменники, іноді зустрічаються прикметники та дієслова (див. Додаток В). У реченнях зазвичай виступають в ролі підмету, додатку, означення або присудка (див. Додаток С).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акуленко В. В. (1971). *Интернациональные элементы в лексике языков*. Кишинев: Штиинца.
2. Акуленко В. В. (1972). *Вопросы интернационализации словарного состава языка*. Х.: Видавництво Харківського університету.
3. Акуленко В. В. (1980). *Интернациональные элементы в лексике и терминологии*. К.: "Вища школа".
4. Акулинина Т. В. *Экстралингвистическая обусловленность особенностей французской терминологии компьютерной информатики*. Дис. канд. филол. наук.
5. Алефиренко Н. Ф. (2005). *Современные проблемы науки о языке: учеб. пособие*. М.: Наука.
6. Алексеева Л. М. (1998). *Проблемы термина и терминообразования: учеб. пособие по спецкурсу*. Издательство Пермского государственного университета.
7. Арнольд И. В. (1991). *Основы научных исследований в лингвистике*. М.: Высшая школа.
8. Архипенко Л. М. (2005). *Іншомовні лексичні запозичення в українській мові*. Дис. канд. филол. наук.
9. Ба Елаіан Абдулазіз. (2017). *Арабська мова: історія, особливості, перспективи розвитку*. Вінницький національний технічний університет.
10. Бакинская Г. И. (2008). *Функциональный статус интерлексем в разноструктурных языках*. Дис. канд. филол. наук.
11. Баранов Х. К. (2005). *Арабско-русский словарь*. Государственное издательство иностранных и национальных словарей.
12. Баскалов А. Я. (2004). *Методология научного исследования*. К.: МАУП.
13. Будагов Р. А. (2002). *Введение в науку о языке*. М.: Добросвет.

14. Вайнрайх У. (1979). *Языковые контакты: Состояние и проблемы исследования*. К.: Вища школа.
15. Гарбовский Н.К. (2004). *Теория перевода: Учебник*. Издательство Московского университета.
16. Гринев С.В. (1995). *Введение в терминографию*. М.: Академия.
17. Дайк Т. А. (2015). *Язык. Познание. Коммуникация*. М.: Ленанд.
18. Дубичинський В. В. (1993). *Лексическі паралелли*. Харківське лексическе общество.
19. Кириченко Г. С. (2008). *Нариси загального мовознавства*. К.: Видавничий Дім "Ін Юре".
20. Кияк Т. Р. (2006). *Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах*. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (27).
21. Кожина М. Н. (1993). *Стилистика русского языка*. М.: Наука.
22. Комиссаров В.Н. (1990). *Теория перевода (лингвистические аспекты)*. М.: Высшая школа.
23. Королевич А. И. (1989). *Книга об эсперанто*. К.: Наукова думка.
24. Корунець І.В. (2003). *Теорія і практика перекладу*. Вінниця: Нова книга.
25. Кузнецов С. Н. (1990). *Интерлингвистика*. Советская энциклопедия. Москва.
26. Левицький В. В. (2014). *Лексикологія німецької мови*. Вінниця: Нова книга.
27. Левченко О. (2012). *Науковий стиль: культура мовлення: навчальний посібник*. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
28. Лотте Д. С. (1961). *Основы построения научно-технической терминологии: Вопросы теории и методики*. М.: Наука.
29. Миньяр-Белоручев Р.К. (1996). *Теория и методы перевода*. Московский лицей.
30. Мостовий М.І. (1993). *Лексикологія англійської мови*. Х.: Основа.

31. Нагорна Л.П. (2005). *Інтернаціоналізм*. Енциклопедія історії України: Т. 3. К.: В-во "Наукова думка". Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?termin=Internacionalizm>
32. Назарова Ю. П. (2016). *Процес інтернаціоналізації національної термінології*. ДонНУЕТ.
33. Новиков А.И. (1983). *Семантика текста и её формализация*. М.: Наука.
34. Пастернак Г. Ю. (2002). *Роль інтернаціоналізмів у формуванні української економічно-правової термінології*. К.: КНЕУ. Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/144/46/>
35. Прима В. В. (2012). *Філологічні студії*. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету.
36. Прохоров Ю.Е. (2004). *Действительность. Текст. Дискурс*. М.: Флинта-Наука.
37. Распоров И. П. (1976). *Методология и методика лингвистических исследований*. Воронеж: Изд-во Воронеж. ун-та.
38. Реформатский А. А. (1958). *О сопоставительном методе*. М.: Лингвистика и поэтика.
39. Рыцарева А. Э. (2002). *Прагмалингвистический аспект интернациональной лексики*. Дис. канд. филол. наук.
40. Селіванова О. О. (2008). *Сучасна лінгвістика: напрями й проблеми: підручник*. Полтава: Довкілля-К.
41. Сергеев Ф. П. (2007). *Языковые контакты и заимствования*. Вогоград: Перемена.
42. Симоненко Т.В. (2005). *Основи наукового мовлення: навчально-методичний посібник*. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького.
43. Сингаївська Г. В. (2013). *Арабізми у сучасній іспанській мові: історія запозичення й особливості функціонування*. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_43%283%29_16
44. Сівков І. В. (2014). *Лексикологія арабської мови*. К.: ВТС ПРИНТ.

45. Скороходько Е. Ф. (2006). *Термін у науковому тексті*. К.: Логос.
46. Смущинська І.В. (2010). *Інтернаціоналізми та "хибні друзі" як проблема перекладу*. К.: Логос.
47. Струк В. (2014). *Специфіка адаптації інтернаціоналізмів у хорватській мові*. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kdsm_2014_26_16
48. Сурмін Ю.П. (2008). *Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація*. К.: НАДУ.
49. *Тенденция интернационализации в современных славянских литературных языках* (1997) Ред.: Л. Н. Смирнов. М.: Институт славяноведения РАН.
50. Троянская Е.С. (1982). *Лингвостилистические исследования немецкой научной речи*. М.: Наука.
51. Федина В. О. (2002). *Арабські лексичні запозичення в українській мові* Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка" № 453.
52. Фенюк Л. Д. (2016). *Інтернаціоналізми та інтерлексеми: різні підходи до визначення*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету №25.
53. Чернявская В. Е. (2017). *Научный дискурс. Выдвижение результата как коммуникативная и языковая проблема*. М.: ЛЕНАНД.
54. Читалина Н.А. (1975). *Учитесь переводить (Лексические проблемы перевода)*. М. : Международные отношения.
55. Хомутова, Т.Н. (2018). *Интегральная лингвистика дискурса. Взаимодействие языков и культур: материалы Международной научной конференции*.
56. Хомутова, Т.Н. (2018). *Интегральная модель университетского дискурса в жанре университетского романа*. Вестник Южно-Уральского государственного университета.
57. Хомутова, Т.Н. (2018). *Макроструктура научной аннотации*. Вестник Южно-Уральского государственного университета.

58. Шендрік О. О. (2013). *Компаративне дослідження запозичень в іспанській і турецькій мовах*. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка.
59. Шепітько С. (2010). *Компонента наукового дискурсу*. Кіровоград: Наукові записки № 89 (5).
60. Anić V. (1991). *Rječnik hrvatskog jezika*. Zagreb: Novi Liber.
61. Ehlich K. (1989) *Greek and Latin as a Permanent Source of Scientific Terminology: the German Case*. Cambridge.
62. Gode A. (1972). *Interlingua-English: A Dictionary of the International Language*. Ungar Pub Co.
63. Günthner S., Knoblauch H. (2007). *Wissenschaftliche Diskursgattungen*. Beltz Juventa.
64. Schiffrin D. (2006). *In Other Words: Variation in reference and narrative*. Cambridge.
65. أ.د. جمال عصمت (٢٠١٨) *حكاية فيروس "سي" من الألف إلى الياء ١٠٠ مليون صحة اختصرت ٢٠ عاما*. مجلة المجمع العلمي المصري.
66. بدر بن سالم بن جميل السناني. (٢٠٢١). *باثولوجيا التحرش بين الشريعة والإعلام، التحرش الافتراضي نموذجاً*. جامعة التقنية والعلوم التطبيقية.
67. جهان، فؤاد عبدالله وعقوب، عبدالله عمر. (٢٠١٩). *مقارنة بعض الخواص الميكانيكية لخلائط البولي إيثيلين*. جامعة مصراتة، ليبيا.
68. علي سعدي. (٢٠١٧). *الدين أساساً للهوية الاجتماعية في الأدبيات المابعد كولونيالية "علي شريعتي نموذجاً"*. مجلة إسهامات للبحوث والدراسات
69. قيصر موسى الزين. (٢٠٠٢). *إيديولوجيا الإفريقية والوعي السوداني دراسة في تحليل نماذج من الأدب الإفريقي*. جامعة إفريقيا العالمية. مركز البحوث والدراسات الإفريقية.

PE3IOME

ملخص

موضوع البحث هو خصوصيات أصل وعمل الدولية في اللغة العربية. إن موضوع المفردات الدولية ذو أهمية بالغة في عصرنا، حيث أنه يمثل مساهمة كبيرة في حل مسألة التواصل بين اللغات، وخاصة فهم بعضنا البعض، الذي يركز على انتباه البشر المعاصرين.

في العالم الحديث، يتم استخدام اللغة الدولية بشكل متزايد، لأن إثراء التركيبة اللغوية اللغوية على حساب اللغات الأخرى هي عملية طبيعية، لا مفر منها تاريخياً، لأنها مشروطة باتصالات ثابتة ومتنوعة بين الشعوب. لا يمكننا منع استخدام المفردات في اللغات الأخرى، وكذلك تعزيز العلاقات بين اللغات المعجمية مع تعزيز العلاقات الاقتصادية والسياسية والثقافية بين الدول. تتسم المفردات الدولية والعناصر الدولية بأهمية كبيرة في مفردات أي لغة متطورة، لأن وجودها يشير إلى مستوى تطور البلد.

في نهاية القرن التاسع عشر نشأت مشكلة التوحيد والتوحيد والتوحيد الدولي للمصطلحات، وسُجلت المفردات الدولية في أكثر المشكلات إلحاحاً في علم اللغة.

اللغة العربية أثرت مفرداتها مع العوالم الدولية خلال وجودها. وبالرغم من أن جميع هذه اللغات لا يتم إصلاحها في اللغة، إلا أن الكلمات الدولية تشكل جزءاً مهماً من مفردات اللغة العربية.

بالنسبة للغة العربية، فهي نموذجية لعدد من المصطلحات الدولية لخلق معادل عربي خالص أو حتى عدد قليل. ونتيجة لذلك، يمكن للغة العربية الحفاظ على لغتها وفي نفس الوقت إثراء التركيبة اللغوية للغة.

يتم تحديد أهمية الموضوع من خلال الحاجة إلى دراسة مفصلة لأصل وطريقة عمل المفردات الدولية وتصنيفها اللاحق. تعد الأهمية دائماً مساهمة مهمة في قضية التواصل بين اللغات، وخاصة فهم بعضنا البعض، وهو ما يمثل محور كل شخص معاصر تقريباً.

الغرض من العمل العلمي هو دراسة المفردات الدولية وأصلها وخصائص عملها في اللغة العربية الحديثة.

لتحقيق هذا الهدف، تم تحديد عدد من المهام المحددة:

1. التحقيق في مفهوم "المفردات الدولية".
2. الكشف عن مواقف العلماء المحليين والأجانب من هذا الموضوع.
3. تحليل الأسس النظرية لدراسة المفردات الدولية.
4. شرح مفهوم "الخطاب العلمي" ووصف معالمه.
5. تطوير منهجية لدراسة الأهمية في الخطاب العلمي الحديث باللغة العربية.
6. تحليل خصوصيات أصل وطريقة عمل المفردات الدولية في الخطاب العلمي العربي الحديث.

الغرض من العمل العلمي هو دراسة المفردات الدولية وأصلها وخصائص عملها في اللغة العربية الحديثة.

موضوع البحث هو المفردات الدولية في الخطاب العلمي العربي الحديث.

موضوع البحث هو أصل وخصوصيات أداء المفردات الدولية في الخطاب العلمي العربي الحديث.

تكمن الحداثة العلمية للعمل في حقيقة أنه يكشف بشكل عام عن تفاصيل أصل المفردات الدولية في اللغة العربية وطريقة عملها على أساس مادة واقعية واسعة. في عملنا، تم تطوير بحث العديد من العلماء الذين درسوا الموضوع على أساس لغات مختلفة، ولكن ليس العربية.

المعنى العملي. تعتبر نتائج البحث مساهمة في علم اللغة العام، ويمكن اعتبارها في المحاضرات والفصول العملية حول نظرية الترجمة واستخدامها لمزيد من البحث. يمكن استخدامها أيضًا في تدريس معجم اللغة العربية ودورة ترجمة عملية باللغة العربية.

هيكل العمل: تتكون أطروحة الماجستير من مقدمة، وثلاثة أقسام مع استنتاجات لكل منها، واستنتاجات عامة، وقائمة مراجع، وملخصات وملاحق.

يكشف القسم 1 عن مفهوم "المفردات الدولية"، ويستكشف أصلها وتصنيفها.

يسرد القسم 2 الأساليب المستخدمة في عملنا.

يحتوي القسم 3 على تحليله الخاص للمفردات الدولية بناءً على المقالات العلمية.

يتم تكوين وتطوير أي لغة وفقًا لقوانين معينة. لا توجد لغة في العالم يمكن أن تتطور وتعمل بمعزل عن اللغات الأخرى. في الغالبية العظمى من الحالات، يحاول علماء المصطلحات اختيار أفضل توليفة من الوحدات الوطنية والدولية والمستعارة. يمكن ملاحظة نفس الاتجاهات في جزء خاص من مفردات اللغة - المصطلحات. تخصص دراستنا لوصف خصوصيات عمل الأهمية في الخطاب العلمي الحديث باللغة العربية.

أكبر عدد من المفردات الدولية في اللغة العربية له جذور يونانية أو لاتينية. عادةً ما تُترجم هذه المصطلحات إلى اللغة العربية (أحيانًا يكون هناك عدة تهجئات)، كما يمكن استخدام مرادفات عربية. نظرًا لخصائص اللغة العربية، فإننا غالبًا ما نلاحظ استبدال الحروف واقتطاع حروف العلة الطويلة. الغالبية العظمى من الأهمية هي أسماء، وأحيانًا صفات ممكنة. في الجمل، عادة ما تعمل كموضوع أو ملحق، في حالة الصفات - كتعريف.

الهيلينية واللاتينية شائعة جدًا في المفردات العربية الدولية. عادة ما تكون هذه المصطلحات مكتوبة بأحرف صوتية أو حروف العلة أو الحروف الساكنة، ويتم استبدالها بالحروف العربية غير الموجودة وإضافة البادئات والنهائيات العربية النموذجية. هذه في الغالب أسماء تؤدي في الجمل وظيفة الموضوعات أو التطبيقات. ميزة أخرى مثيرة للاهتمام هي أنه على أساس الحروف الساكنة لأفعال الكلمات المستعارة يمكن تشكيلها، والتي تعمل في الجمل كمسند.

المفردات الدولية ذات الأصل الأوروبي ليست شائعة مثل المفردات من أصل يوناني أو لاتيني. معظم المفردات من أصل إنجليزي، وهناك مصطلحات من أصل فرنسي وألماني وإيطالي. كقاعدة عامة، يتم ترجمة مصطلحات الأصل الإنجليزية والألمانية، ويتم نسخ الفرنسية والإيطالية. عادة، تشير كل هذه المصطلحات إلى الظواهر والتقنيات الحديثة التي ظهرت في القرنين التاسع عشر والعشرين. كانت جميع الدول الدولية التي درسناها عبارة عن أسماء، لذلك كانت تعمل في الجمل كمواضيع أو تطبيقات.

في صندوق المعجم العربي للأمم، هناك طبقة من الاقتراضات من الصينية أو اليابانية. هذه المصطلحات ليست شائعة جدًا، وعادة ما تسمى ظواهر غائبة في العالم العربي. في اللغة العربية، يتم نقل هذه المصطلحات فقط عن طريق النسخ. هذه عادة ما تكون فقط الأسماء المستخدمة في الجمل كموضوع أو ظرف.

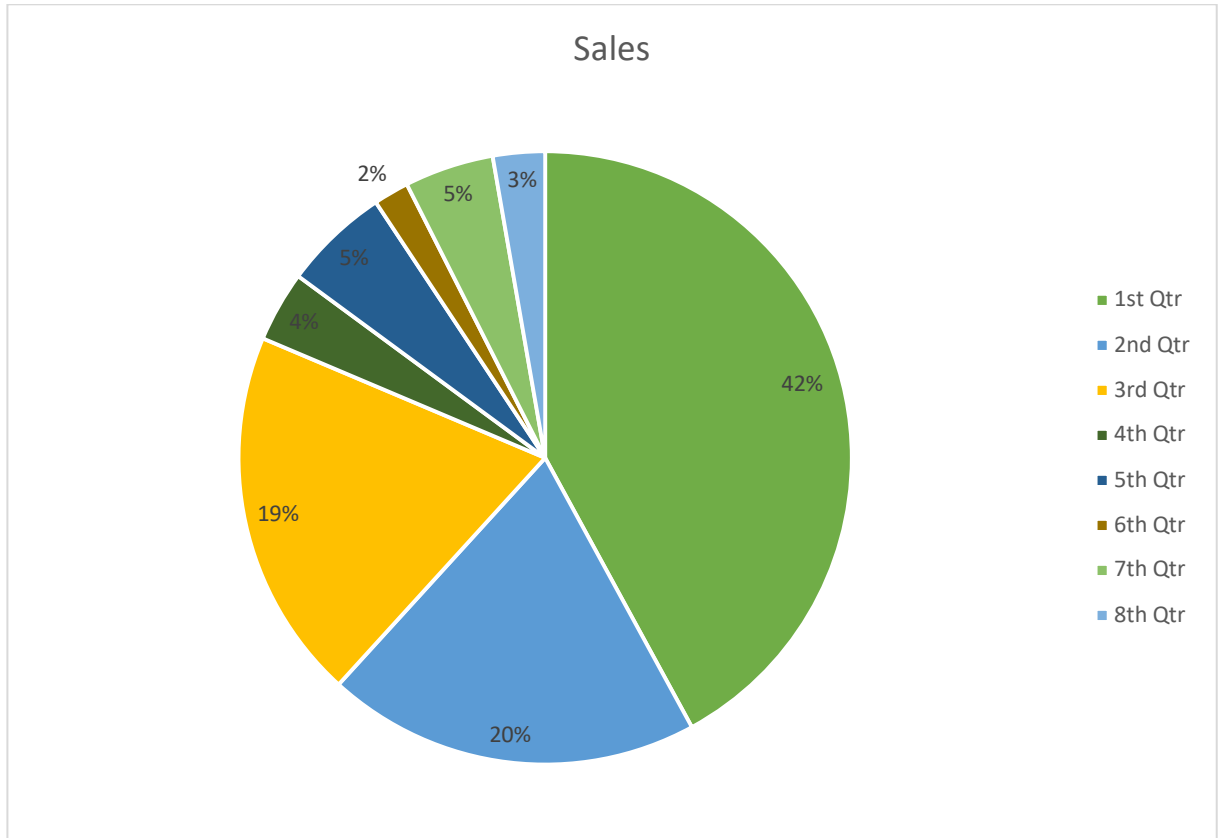
قدمت الحضارة العربية مساهمة كبيرة في تمويل المفردات الدولية، سواء أثناء وجود الخلافة العربية وما بعده. عدد من المصطلحات المألوفة التي نستخدمها في الحياة اليومية من أصل عربي. انتشر عدد كبير من الدول الدولية ذات الأصل العربي لعدم وجود مثل هذه الظواهر في البلدان الأخرى. عادة ما ترتبط هذه المفردات بالديانة الإسلامية. جاء الكثير من الأسماء من الفارسية، وخاصة العربية، والتي ترتبط ارتباطًا وثيقًا ببلاد فارس. كل هذه المصطلحات - الأسماء، نادرًا الصفات (يمكن تشكيلها على أساس الأسماء المستعارة)، في الجمل تعمل كموضوعات وتطبيقات وتعريفات.

في عملنا، قمنا بالتحقيق في تفاصيل أداء ١٠٥ مصطلح دولي في الخطاب العلمي باللغة العربية. كقاعدة عامة، يتم نسخ المصطلحات، وغالبًا ما يتم ترجمتها صوتيًا (انظر الملحق أ). الحصة الجماعية لهذه المصطلحات هي الأسماء، وأحيانًا الصفات والأفعال (انظر الملحق ب). تعمل الجمل عادة كموضوع أو ملحق أو تعريف أو سند (انظر الملحق ج).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

АНАЛІЗ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ ЗА ПОХОДЖЕННЯМ

42% – грецького походження.

20% – латиського походження.

19% – арабського походження.

6% – романського походження.

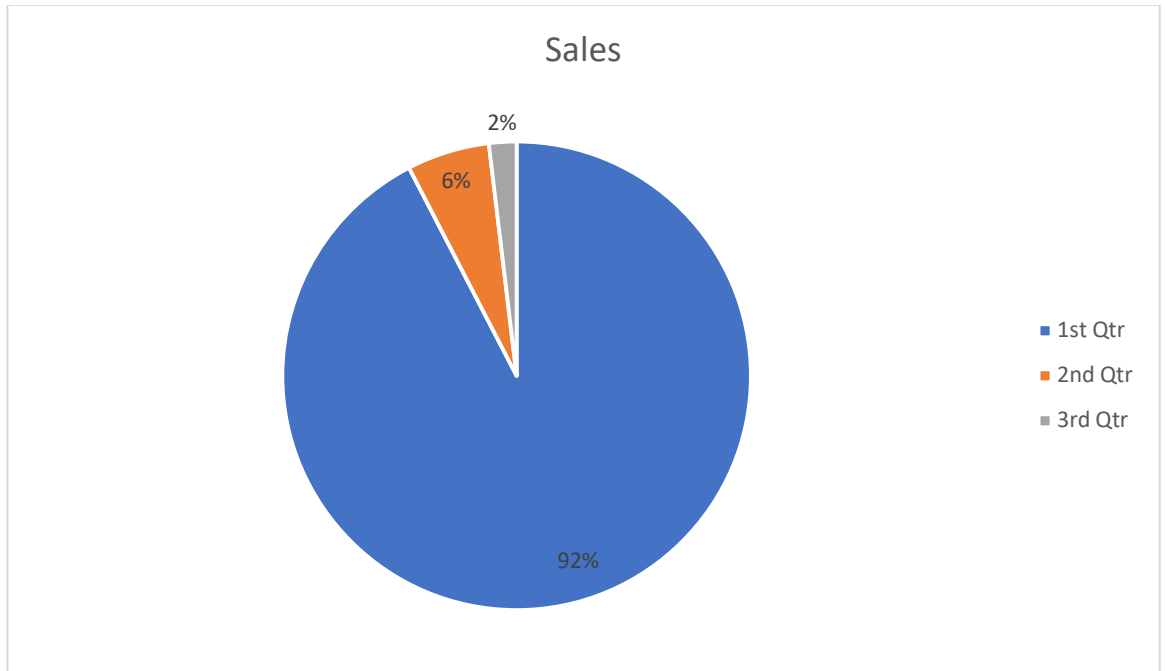
5% – китайського та японського походження.

4% – германського походження.

3% – перського походження.

2% – слов'янського походження.

ЧАСТИНИ МОВИ

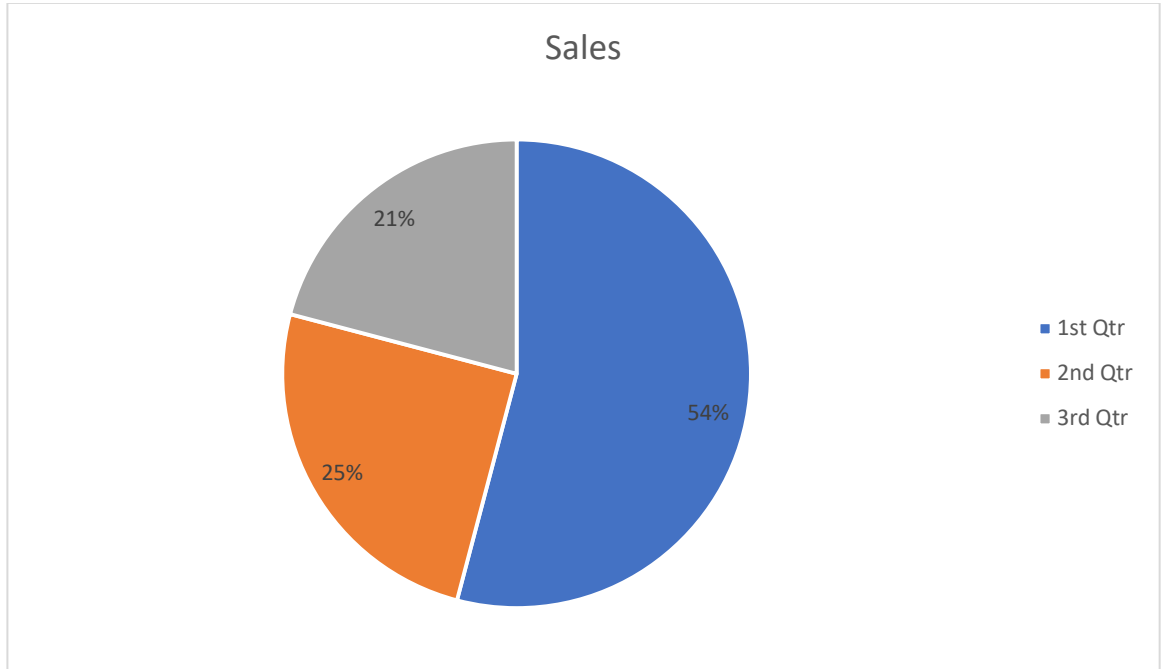

92% – іменники.

6% – прикметники.

2% – дієслова.

ЧАСТИНИ РЕЧЕННЯ

54% – додаток.

25% – підмет.

21% – означення.